Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 24)

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumără la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Tĕrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 124.—Anul LVIII. Braşov, Duminecă, 4 (16) Iunie 1895.

Nu le ajută nimic!

Braşov, 3 Iunie v. 1895

In sĕptĕmâna acésta érăşĭ am pus la rĕvaş două procese politice. Unul dintre acestea s'a pertractat la Sătmar şi era îndreptat contra părintelui Vasilie Lucaciu, care deşi suferea de un picior, în ḑiua de 7 Iunie n. c. a fost silit sĕ se înfăţişeze pe banca acusaţilor în Sătmar.

Procesul luĭ Lucaciu nu este nou. El se trage încă din vara anului 1892, când dênsul conchiămase pe alegĕtorii românĭ din cercul Baiei mari la o conferenţă în Şişeştĭ. Conferenţa, deşi convocată după tóte formele legii, a fost disolvată şi oprită cu forţa din partea unui fisolgăbirĕu renegat, cu numele Schmidt Sándor. In contra acestei volnicii, Lucaciu a protestat printr'o scrisóre adresată ministrului de interne de atuncĭ, Szapary, în care i-a arătat, ce pómă este fisolgăbirĕul Schmidt şi ce volnicii sĕvêrşesce el.

Atâta a fost de ajuns, pentru ca Szapary, care pe-atuncĭ era încă ministru-preşedinte, sĕ poruncéscă a pune la cale în contra părintelui Lucaciu un straşnic proces „pentru calumniă", find-că acesta „cutezase" sĕ vorbéscă de rĕu pe un slugbaş al luĭ, adecă pe fisolgăbirĕul Schmidt.

Faptul luĭ Szapary numaĭ onóre nu-i putea face nicĭ luĭ, nicĭ guvernului, care după cum se vede, ar vré sĕ aducă lucrurile acolo, ca Românii sĕ nu maĭ cuteze a i-se plânge de nedreptăţile, ce li-se fac de cătră diregĕtoriile din ţéră, ci sĕ tacă numaĭ şi sĕ înghită tóte, ca şi nisce robĭ.

Ungurii dela stăpânire, décă ar avé cât de puţin simţ de pudóre, ar trebui sĕ roşéscă de un asemenea proces, căcĭ prin el s'a aruncat o pată négră şi ruşinósă nu numai asupra acelui ministru, care a rĕmas adênc blamat, ci asupra întregului regim şi a modului luĭ de tractare faţă cu Românii.

Mai întâi aicĭ, după cum însu-şĭ tribunalul din Sătmar a constatat, nu póte fi vorba de „calumniă", ci ar puté fi vorba cel mult numai de vătĕmare de onóre, care însĕ, chiar de-ar fi întemeiată, ceea ce însĕ nu este, ea nu póte fi urmărită din oficiu.

Mai mult s'a blamat însĕ guvernul, când s'a încercat a lua în apĕrare pe un fisolgăbirĕu ca Schimdt, despre care în decursul pertractărei atât apĕrătorul, cât şi acusatul au arătat, că e încărcat de pĕcate, că a fost mituit, că a falsificat acte publice, că a înşelat banĭ dela ómenĭ şi altele. Şi pe un astfel de om, care din causa multelor sale fărădelegĭ este acum tras în cercetare disciplinară, guvernul îl mai ia în apĕrare!

Dér ce le pasă lor, când e vorba de şicanarea unui luptător român. Bine, că tribunalul s'a vĕḑut silit sĕ achite pe părintele Lucaciu, dér cine îl va despăgubi pentru multele amărîciunĭ şi şicane, ce 'i se fac acum de treĭ anĭ încóce cu acest proces, despre care şi orbul trebue sĕ vadă, că a fost pus la cale numai cu scopul, de-a băga frică în aceia, carĭ se simt datorĭ a lua în apĕrare drepturile poporului român faţă cu abusurile şi volniciile diregĕtorilor ungurĭ de prin comitate?!

Dér avurăm chiar erĭ aicĭ un cas, care pe cât de neînsemnat e în raport cu procesul părintelui Lucaciu, pe atât de mult caracteriséză stările pĕcătóse, ce ni s'au creat nouĕ Românilor de cătră stăpânire.

Un ţĕran român din Tohanul nou, cu numele Nicolae Sĕcuiu, a fost tras în judecată pe cuvênt, că s'ar fi „opus cu forţa în contra autorităţii publice". El adunase adecă, în ajunul procesului pentru Memorand, nisce iscăliturĭ pe o adresă de aderenţă pentru comitetul partidei nóstre. Un vice-notar, pus de fisolgăbirĕul ungur dela Bran sĕ spioneze în ascuns faptele Românilor, chiămă pe ţĕran la cârciumă şi-i cerù adresa s'o cetéscă şi el ţĕranul i-o dete, dér vice-notarul după ce o ceti o puse în buzunar şi nu mai voia sĕ i-o dea îndĕrĕt. Omul nĕcăjit, îşĭ cerù cu stăruinţă hârtia, dér după-ce vice-notarul îi spuse, că el păşesce „în numele legei", ţĕranul îl lăsă în pace.

Atâta a fost de ajuns, ca Românul sĕ fiă acusat, pentru nesupunere autorităţii.

In zadar au mărturisit toţĭ martorii în favorul luĭ Sĕcuiu, dovedind împreună cu advocatul apĕrător nevinovăţia luĭ şi arătând, că acel diregĕtor slugarnic nicĭ n'a fost în drept de-a confisca hârtia, căcĭ tribunalul l'a osîndit totuşĭ pe ţĕranul român la ḑece ḑile închisóre şi purtarea cheltuielilor de proces.

Ne-am mirat toţĭ, când am aflat despre acéstă condamnare şi am înţeles prea bine, că şi aicĭ e vorba numai de-o înfricare a poporului, pentru ca acesta sĕ nu mai cuteze a se alipi de luptătorii sĕi.

Dela Sătmar până la Braşov nu este, decât o reţea de volnicii şi de terorisărĭ, ce s'a aruncat asupra poporului nostru. Scopul îl scim şi-l vedem. E vorba de-a sugruma orĭ-ce mişcare în popor pentru drepturile şi libertatea luĭ.

Dér scopul nu şi-l vor ajunge adversarii noştri şi curênd se vor convinge, că procesele de asemenea natură nu numai că nu folosesc, causei lor nedrepte, dér naintéză şi întăresc causa sfântă a libertăţii poporului român.

Revistă politică.

Peste Laita, în cea laltă parte a monarchiei, de mult se pregătesce o **crisă ministerială şi parlamentară**, care amenință în tot momentul cu isbucnire. Guvernul austriac de aḑĭ e compus pe basa unei aşa numite coaliţiunĭ séu alianţă de partide, la carĭ aparţin deputaţii Germanĭ, Polonĭ, Slovacĭ şi Românii din Bucovina, carĭ se ţin de clubul conservatorilor séu al luĭ Hohenwart. Acest guvern, rĕḑĕmându-se pe elemente atât de deosebite, încă dela începutul funcţionării sale se clătina în drépta şi în stânga. El a primit ca moştenire dela fostul guvern de sub conducerea ministrului Taaffe, care 14 a stat la putere, o stare interióră încurcată, ce a provenit mai ales din proiectul despre reforma electorală. Insĕ pe lângă acésta, o cestiune mult frământată a rĕmas s'o resolve cabinetul Windischgraetz, anume, cestiunea ridicărei unui gimnasiu sloven în oraşul Cilli din Stiria. Oraşul acesta e locuit în majoritate de Germanĭ, împrejurimea însĕ este curat slovenă. Slovenii au cerut déră sĕ li-se ridice pe cheltuéla statului şi lor un gimnasiu. Guvernul trecut li-a promis acésta, însĕ a tot amânat împlinirea dorinţei Slovenilor. Acum ajungênd la postul de ministru al cultelor Polonul *Madeiski*, acesta a stăruit cu tot de-adinsul, ca cererea Slovenilor sĕ se realiseze; a mijlocit, ca consiliul de ministri sĕ pună în buget cheltuelile trebuinciose, şi sĕ se învoéscă la acésta toţĭ soţii luĭ din ministeriu. Nemţii din aşa numita stângă germană unită însĕ, nu vor odată cu capul, ca cererea Slovenilor sĕ se împlinéscă. Ei ḑic, că atuncĭ oraşul Cilli va înceta a mai fi german şi provincia austriacă Stiria, patria luĭ Ulrich Cilly, se va slavisa. Drept aceea, ei au ţinut o adunare, în care au luat hotărîrea, ca deputaţii lor *sĕ iesă din coaliţiune*, adecă sĕ nu mai dea sprigin guvernului, care în mare parte se raḑimă pe voturile lor. Partida acésta germană are în actualul guvern şi doi miniştri, adecă pe Plener şi Wurmbrandt, cărora le fac imputărĭ, că s'au învoit la ridicarea gimnasiuluĭ sloven şi cer dela ei sĕ-şĭ depună portofoliile. In urma acésta dér guvernul austriac a ajuns în mare strîmtóre şi nime nu scie încă, cum se vor aplana lucrurile şi ce va aduce viitorul cel mai apropiat. Tóte semnele arată, că o crisă nu se póte încunjura, dér că numai delegaţiunile ar fi de-ocamdată piedeca isbucnirei momentane a ei.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Sub stejarĭ.

La voi stejarĭ din miezuină
Cu dor nespus eu am venit,
Căcĭ umbra vóstră dulce, lină
Atâta vreme mĭ-a lipsit!

Primiţi-mĕ, ca altă-dată,
Bĕtrânii mei — mĕ găzduiţĭ!
Tot bunĭ şi prietinĭ, ca odată,
Acuma mie éră-'mĭ fiţĭ!

Rĕcórea umbrelor îmĭ prinde
Aşa de bine, stand sub voi,
Şi frĕmĕtul, ce se deprinde
Din desul miilor de foi.

El peste sufletu-'mĭ se varsă
Aşa de binefăcĕtor,
Ca peste o câmpie arsă
De sóre,... ploia dintr'un nor.

Lăsaţi-l dér sĕ sune 'ntruna
Duios şi lung de-asupra mea,
Căcĭ vremea e măcar acuma
Durerile-'mĭ sfîrşit sĕ ia!

Braşov. I. Priscu.

BUCUR.

Legendă, de Carmen Sylva.

In România începea luna luĭ Mai şi era o vreme minunată şi o aşa îmbelşugare de verdéţă şi de florĭ, încât ai fi ḑis, că nisce mânĭ nevĕḑute vĕrsaseră comorĭ peste comorĭ peste ţéră. Liveḑile erau albastre de „nu mĕ uita", pădurea înbălsămată de mirosul mărgăritărelului; orĭ unde puteau sĕ-şĭ facă loc floricelele, acolo se iveau şi cresceau, aurii ca sórele, roşii ca picăturile de sânge, şi pretutindenĭ se auḑiau cântece de paserĭ, de'ţĭ luau auḑul.

Turmele de oi se întorceau dela Dunăre, îndreptându-se spre munţĭ, ca sĕ ajungă pe vîrfurile cele înalte înainte de a-le apuca căldura cea mare; ciobanii cei tinerĭ mergeau în capul lor, cu cămăşĭ albe cenuşii, cu căciulile pe céfă, cu pletele lungĭ şi fâlfâind, pe umere cu dăsagii, în care puneau mieluşeii osteniţĭ de drum.

Printre oi mergeau patru până la cincĭ măgarĭ sbârliţĭ, de le sĕmĕna pĕrul a blană, şi carĭ erau încărcaţĭ cu tot avutul ciobanilor. In jurul turmelor alergau nisce cânĭ ca lupii, cu un păr flocos şi lung, vĕnăt cafeniu, cu pestrile albe, nisce dobitóce nespus de cuminte, — de carĭ se temea orĭ-ce vrăjmaş şi mai mult decât toţĭ lupii, — şi cei mai credincioşĭ prietinĭ ai turmei şi ai ciobanului. La códă venia baciul, starostea ciobanilor, căruia îi era încredinţată acéstă căläuzire a grămeḑii de oi; partea de dinainte a capului sĕu era rasă, dér la céfă îi atârnau până peste umerĭ cârlionţĭ deşĭ şi cărunţĭ. El mergea voios şi sprinten, măcar că avea în picióre opincĭ şi cingĕtóre lată împrejurul mijlocului, dór atât că la obraz era aprins şi ochii nu-'ĭ mai erau de tot ca murele şi ca porumbelele, dér deştepţĭ şi pĕtrundĕtorĭ tot erau.

Tinerii rîdeau şi glumeau între ei, de le sclipeau şirurile albe de dinţĭ, şi ghicitorile şi cântecele vesele, orĭ glumele, sburau de colo până colo, mai cu sémă când întâlneau fete frumóse, carĭ îşĭ coborau ulciorul, ce le lucea pe umere, ca sĕ le dea de beut.

— Ni-ai eşit cu plin! strigau ei cătră dênsele; căcĭ e noroc când eşĭ înaintea cui-va cu ulciorul plin cu apă.

Dér de astă-dată se vede, că norocul nu vrù sĕ le fiă priincios, căcĭ rĕsună de odată strigătul: „Dau Ungurii năvală în ţéră!"

Turmele se opriră, şi ciobanii aşteptară poveţe.

— Bucure, strigă baciul cătră un băieţandru, ai sĕ mânăm noi întâi de tóte turmele la un adăpost prielnic, şi pe urmă sĕ pornim la luptă, pănă-ce nu trec vrăjmaşii prin strîmtorĭ; că décă 'i-om lăsa sĕ răsbéscă în câmpii, apoi ne-am topit. Eu mĕ duc după turma, ce-a trecut înaintea ăsteia, ca s'o duc pe drumurĭ bune spre muntele al mai înalt; or găsi ele ce pasce p'acolo; că zăpada începe sĕ se topéscă; dér tu ia-o în spre Argeş, prin pădurĭ, şi după ce ţi-i pune turma la adăpost, du-te la luptă, dér mai 'nainte nu. Stăpânesce'ţĭ nerăbdarea şi gândesce-te, că ai rĕspundere mare, fĕtul meu, că te las pentru întâia óră sĕ păḑescĭ turma. Pe băieţĭ sĕ-mi-'i ţi-i bine. Auḑĭ mĕ? Linişteşce'ţĭ sângele de clocotesce în tine, că tot o sĕ ajungĭ la vreme la bătaiă. Intâi sĕ-'ţĭ facĭ ce eştĭ dator şi pe urmă sĕ te ducĭ la petrecere, fĕtul meu.

Ochii plinĭ de foc ai luĭ Bucur căutară cătră munţĭ; era plin de dorinţă sĕ se ducă unde putea fi de vre-un ajutor, ca unul ce era vestit de cum se urca pe munţĭ şi de bine ce cunoscea locurile cele mai primejdióse. Se întórse spre câmpiă,

După cum anunță diarele din Budapesta, de-odată cu legea asupra *căsĕtoriei civile* va fi pusă în vigóre și **legea despre confesiunea copiilor.** Ministrul de culte *Dr. Iuliu Wlassics* deja a prelucrat, privitor la acésta, două ordinațiunĭ, carĭ în cel mai apropiat timp vor fi pertractate în consiliul ministerial. Una dintre acele două ordinațiunĭ, care va fi dată numai din partea ministrului de culte, privesce întrarea în vigóre a amintitei legĭ; ér cealaltă, dată din partea ministrilor de culte, justiția și de interne, norméză formalitățile, carĭ vor fi de-a se observa la purtarea matriculelor. Ordinațiunile acestea se vor publica probabil deja în prima jumĕtate a lunei Iulie.

*

După cum este sciut, în 8 Iunie n. s'au deschis în Viena **delegațiunile austro-ungare** printr'o vorbire rostită de Majestatea Sa monarchul. Vorbind despre starea din afară, dise, că acésta a rĕmas în tóte privintele *forte îmbucurătóre.* Relațiunile dintre monarchia nóstră și celelalte puterĭ europene, sunt cât se póte de bune și ele au contribuit mult la liniștirea generală și la întărirea păcei. In 11 Iunie sub-comisiunea pentru afacerile esterne a *delegațiunei maghiare* a ținut ședință, în care noul ministru de esterne și-a ținut întâia cuvântare, pășind în public în calitatea sa de înalt funcționar al monarchiei și ministru al casei împĕrătescĭ. Foile unguresci, aceste babe bârfitóre, au lățit înainte fel și fel de veștĭ, precumcă ministrul *Goluchowski* va vorbi în espunerile sale despre Românĭ și despre Liga din Bucurescĭ, arătând, că cestiunea nóstră ar fi decădut, și în legătură cu acésta se va pronunța rĕu asupra Românilor peste tot. Ca tot-déuna însĕ, și de astă dată foile unguresci au mințit cu nerușinare, căcĭ noul ministru de esterne s'a mărginit strict a arăta pe scurt starea în care se află împĕrăția nóstră față de celelalte împărății și state din Europa. Goluchowski n'a atins nicĭ c'un singur cuvânt lucrarea culturală a Ligei române și cu atât mai puțin a vorbit rĕu despre *cestiunea română,* cum li-ar fi plăcut negreșit Ungurilor s'o facă. Despre afacerile acestea s'a ocupat însĕ un delegat ungur, Cornel *Abrányi.* El voi sĕ atragă atențiunea ministrului de esterne asupra *fortificării Ardealului.* Pentru a-șĭ motiva cât de cât acéstă hăbăucéscă cerere, dise, că décă Ardealul se va fortifica, atuncĭ „agitatorii valahĭ“ nu vor mai avé îndrăsnéla de-a mai „rĕsvrăti“ țéra cu gravaminile lor și nu vor mai propaga ideia unei Daco-românii. Décă s'ar neglija fortificarea Ardealului și a strîmtorilor lui din granița României, atuncĭ acésta ar fi apă pe móra „uneltirilor valahe“. Rógă decĭ pe ministru sĕ influințeze cu puterea și autoritatea lui în sensul acestei dorințe unguresci. — Delegatul conte Ștefan *Keglevich* se ridică îndată și protestă contra cererei lui Abrányi, dicênd, că Ungaria și delegații ungurĭ nu se unesc cu vederile esprimate de antevorbitor. Vorbirea lui Keglevich a fost, ca un duș rece, pe capetele multor șoviniștĭ neîmpăcațĭ, carĭ au trebuit însĕ sĕ tacă înfundațĭ. — Desbaterile delegațiunilor continuă.

*

Din an în an se aude în continuu promisiunea, că pe viitor se vor reduce spesele cu armata, și an de an ministrul comun de resbel vine cu nouĕ pretensiunĭ. Astfel și pentru anul viitor ministrul de resbel comun cere **urcarea bugetului sĕu cu 4.654.363 fl.** Militarismul începe a apăsa forte greu poporațiunea, care și de altcum este atât de îngreunată cu dare. Deja de pe acum e pusă în perspectivă procurarea de puscĭ nouĕ, atât pentru armata comună, cât și pentru honvedime. După calcule aproximative spesele acestei nouĕ reforme se vor urca la suma horendă de 30 milióne florinĭ. Până când va merge lucrul tot așa? In modul acesta și isvorul cel mai bogat trebue sĕ sece. Vom ajunge acolo, că în fine poporațiunea țĕrei nu va mai fi în stare sĕ acopere spese așa grozave, și acésta ce va însemna? Bancrot și faliment general!

*

Anul viitor Ungurii vor serba aniversarea de-o miie de anĭ dela pribegirea lor pe plaiurile acestea. Vor serba adecă așa numitul mileniu, din care incident arangéză și o mare esposiție în Budapesta. Fóia ungurésca „*Magyar Hirlap*“ ocupându-se într'un articol cu serbarea acésta scrie sub titlul „**Mileniul și regele**“ următórele: „Din Viena primim scirea, după care monarchul va lua parte prin următórele trei acte la mileniu: 1) *Va escrcita dreptul de grațiare față cu toțĭ condamnații politicĭ;* 2) Va estrada comorile maghiare din museul imperial din Viena, pe séma museului național maghiar din Budapesta; 3) Va face, ca curtea maghiară sĕ se pună pe base largĭ, carĭ se vor introduce îndată după serbărĭ.“ Referitor la cel dintâiu act, fóia ungurésca dice: „Maghiarii n'au criminalĭ politicĭ, pentru aceștia nu cerem grațiă; o sperăm însĕ pentru acei'a, carĭ au pĕcătuit contra nóstră și acum gustă amarul pĕcatului lor. La aceștia ne gândim în momentul acésta, pe carĭ justiția i-a lovit póte mai crud, decât mai cuminte. Aceștia au lipsă de agrațiare și națiunea maghiară are lipsă, ca prin regele ei, se împartă grație într'un timp, a cărui urmare este o dovadă, că ceea ce e putere în noi, póte fi molestat, însĕ sdrobit sĕu schimbat nu. Grațiă lor și colegilor lor în greșélă, și grațiă acelora, carĭ cu minte turburată au pĕcătuit contra autorității capului statului și contra ordinei acestuia. Iertare de pĕcate tuturor acelora, pe carĭ nenorocita lor minte i-a chiămată la luptă contra statului“... In acest chip aevea pĕcătos motivéză archișoviniștii dela „Magyar Hirlap“ folosul grațiărei condamnaților politicĭ. Ce micĭ de suflet sunt aceștĭ ómenĭ fără convincțiunĭ, fără consciință și fără Dumnedeu!

Din foile francese.

Sub titlul „*biserica română și guvernul din Pesta*“ diarul „*Republique Française*“ dela 8 Iunie c. publică un articul semnat „de la Tour“, în care se relevă însemnătatea instalării Metropolitului Mihalyi în Blașiu în fața conflictului politico-eclesiastic în Ungaria.

„Monsignorele Mihalyi — dice numita foiă — nu este un prelat după dorința liberalilor din Pesta și nu fără greutate ei s'au resignat la întronisarea sa... Suveranul l'a designat.,. și d-l de Banffy a fost silit de a se pleca“. Arată apoi cum la instalare poporul român a manifestat în mod grandios simpatiile sale pentru noul metropolit și că s'au ținut discursurĭ entusiaste în favórea drepturilor bisericei și a școlei române. ‚Inainte cu câte-va lunĭ, aceste nu s'ar fi petrecut nicĭdecum așa de ușor, și poliția maghiară ar fi intervenit. Insĕ, cum am dis, astădĭ cei din Peșta sunt constrînșĭ la moderațiune și la prudență“... (?)

Sub titlul „*Românĭ și Maghiarĭ*“ diarul parisian „*L'Estafette*“ dela 10 Iunie c. publică un articul scris și semnat de d l *P. G. Cantilli.* care se ocupă cu congresul Ligei culturale din Bucurescĭ. Arată pe scurt decursul acestui congres și scopul Ligei.

„La congresul general din 2 și 3 Iunie“, dice d. Cantilli, „membrii Ligei, prin graiul d-lui president Urechiă, au reînoit programul, care a rĕmas același dela început: *organisațiunea pacînică a federațiunei popórelor carpato-balcanice* — și au respins, ca consecență logică, tóte acusațiunile de *irredentism.* Programul Ligei, proclamat tot-déuna sincer și pe față, desminte în modul cei mai eclatant acusațiunile de irredentism, pe carĭ cu surprindere le vedem repetându-se mereu de pressa și de publiciștii maghiarĭ. Nicăirĭ nu se găsesc în faptă urmele irredentei“.

„Arestarea a doi învĕțătorĭ dușmanĭ Maghiarilor“.

Sub acest titlu „*Pester Lloyd*“ dela 12 l. c. publică următórea scire, pe care o primesce din Chișineu:

„Procederea miserabilă a celor doi învĕțătorĭ poporalĭ românĭ din Moroda, Petru *Costin* și Ștefan *Herța*, carĭ învĕțau pe copiiĭ încredințațĭ îngrijirei lor sĕ cânte cântece agitatorice, și nu întrelăsau nicĭ o ocasiune de a-șĭ dovedi ura lor neîmpĕcată față cu Maghiarii, a provocat mare sensațiă în tóte păturile poporațiunei. Incidentul acesta a fost adus în discuțiă și în comisiunea administrativă comitatensă cu adausul, că numiții domnĭ se opun în modul cel mai îndrăsneț chiar și ordinațiunilor autorităților. Comisiunea hotărĭ se céră dela autoritatea superióră a învĕțătorilor pedepsirea acestora. Acésta însĕ nu înfrică pe învĕțătorii dușmanĭ Maghiarilor, ci din contră îi îndemnă, de-a agita și mai mult, pentruce notarul comunal din Moroda se vĕdu silit de-a face contra agitatorilor arĕtare la procuratură. Judele de instrucțiă Ștefan Sele, pe basa mai multor momente grave și suspecte, *a arestat pe Petru Costin și pe Ștefan Herța.* In urma cercetărei s'a dovedit, că faimosul agitator Mangra e amestecat în cestiune, și că el a fost, care a scris cântecele agitatorice. Cumcă amêndoi învĕțătorii steteau în legăturĭ continue cu numitul apostol ultra-român, era un secret public, și totușĭ până acum încă nu s'a întreprins nimica, pentru de-a împiedeca uneltirile crimiuale ale agitatorilor. Și numai acum s'a descoperit și aceea, că Vasile Mangra, împreună cu aprópe 20 de membri ai Ligei bucureștene, au ținut în sĕrbătorile Rosaliilor în pădurea dela Radna adunărĭ secrete, fără scirea autorităților. D-l Mangra, popa fără post, îșĭ întrebuințéză libertatea sa pentru de-a ațița pe compatrioții sĕi la opunere fățișă contra Maghiarilor“.

Am reprodus din cuvênt în cuvênt scrisele lui „Pester Lloyd“, ca cetitorii sĕ vadă de ce stil murdar sunt capabilĭ ómenii dela pressa jidovéscă a se folosi, când e vorba de a debita cele mai infecte minciunĭ la adresa Românilor, și câtă ură clocotesce în inima lor degenerată față de Românĭ, carĭ îșĭ iubesc némul și legea.

Casul despre care scrie „Pester Lloyd“ revoltéză sentimentul orĭ căruĭ Român de bine. A aresta pe doi învĕțătorĭ românĭ pentru-că cultivă cântecele românescĭ, carĭ n'au a face nimic cu politica? De când și cântecele nóstre sĕ fiă obiect de cea mai sĕlbatecă persecuțiune? Cu ce drept „patrioții“ lui „Pester Lloyd“ au ajuns sĕ se facă stăpânĭ și pe glasul Românului, în care îșĭ spune codrului durerea și păsurile sale? Acésta sĕ fiă misiunea „națiunei“, de care a vorbit Apponyi Sĕcuilor din Odorheiu?

Acesta e scopul pentru-care sunt puse organele subalterne ale statului, ca sĕ spioneze, sĕ persecute și sĕ aresteze indivizĭ nevinovațĭ, éc' așa, pe temeiul unor informațiunĭ și scornіturĭ tendențióse și rĕutăcióse?

SCIRILE DILEI.

— 3 (15) Iunie.

Inspectare în tabĕra dele Cotrocenĭ. Cetim în „Monitorul oficial“ din Bucurescĭ: Lunĭ, 29 Maiŭ, la órele 5 p. m., M. S. Regele, însoțit de d-l colonel Manu, adjutant de ser-

---

oftând, îșĭ lungì buzele întristat și îșĭ plecà ochii în jos.

— Oile vor sĕ se culce, și mieii nu mai pot umbla, mormăì el.

— Atuncĭ sĕ le purtațĭ în spinărĭ, dise baciul cu asprime. Ție 'țĭ-le-am încredințat și tu ai sĕ rĕspundĭ cu capul de turmă, și de 'i-s'o întêmpla ceva, sĕ nu mai dai ochii cu mine.

Era greu, greu de tot, și se pomenì așa odată, că nu'șĭ mai iubia oile, și nu se mai uita la cânii, carĭ se gudurau pe lângă el. Se uità la valea, ce strălucea sub radele sórelui, și i-se părù nesuferită cu praful ce-'l aridicau oile umblând. Se gândì la locurile cele frumóse, de unde puteai pândi pe dușman. Numai el scia, carĭ erau stâncile deslipite, pe carĭ le puteai prăbuși asupra lor. Da dĕu, de-ar fi el acolo, nicĭ picior de vrăjmaș n'ar întra în țéră; îndrăsneț și dibacĭ ca el, nicĭ că mai era altul. Așa gândurĭ îi treceau prin minte, și de n'ar fi fost cânii sĕ-i păzéscă, mulțĭ miei s'ar fi pierdut în diua aceea. Băeții cei micĭ se duseră sĕ culégă căpșunĭ, căcĭ le era tare sete și nu avuseseră încă vreme sĕ prindă milă de oi. Nóptea era caldă și înăbușitóre, și Bucur durmì puțin din pricina nerăbdărei ardĕtóre, care îi umplea inima. In somn însĕ visà, că sdrobise pe vrăjmaș. Cum se deșteptà, sărì în sus și ocolì turma; cânii, când îl vĕdură, ridicară capetele și îșĭ ascuțiră urechile, uitându-se sĕ vadă, décă nu era cum-va vre-o ne-orênduială orĭ vre-o primejdie prin apropiere.

Cum se făcù diuă, porniră înainte spre vale, dér mergeau încet, oile păreau a nu împărtăși pornirea stăpânului lor, ele se gândeau la livedile rĕcoróse și la érba cea bună, și la apele curate, și mult le era dor de ele.

Bucur se ducea mereu înainte. Deodată audì un rîs limpede lângă el, și când dete sĕ ridice ochii, se pomenì în obraz cu un mănunchiŭ de mărgăritărele. Ființa, care i-l aruncase sărì de o parte repede și ușóră, ca o căprióră, și fugì pe câmp. Cămașa îi strălucea de albă ce era, și îțĭ lua ochiĭ fusta roșie de pe ea și basmaua de pe cap.

Bucur se deșteptà din visurile sale și îșĭ puse în gând sĕ se ia după șiréta de fată și s'o sărute, ca s'o pedepséscă.

Până aci umblase a lene; acum nu mai vrù sĕ scie de căldură orĭ de sete, nicĭ de învălmășéla luptei, nicĭ de turmă, și fugì ca o săgétă după ea, dér de géba, căcĭ fata apucase sĕ se depărteze bine, că era iute de picióre. Apucà de întrà în pădure; basmaua cea galbenă îi lucea printre crăcĭ, când se strecurau radele fugarnice ale sórelui printre frunde și cădeau asupra ei. Flăcăul n'apucà sĕ o ajungă și ér o pierdù din ochĭ, ca și cum ar fi înghițit'o vre-un copac. Căutà încóce și încolo printre trunchiurĭ de copacĭ uriașĭ, sărì peste cei culcațĭ la pâmênt, se repedì printre ierburile cele înalte și rupse rădĕcinile sĕlbatice, carĭ îl apucau de picióre. Intrà tot mai afund în pădure; atuncĭ audì rîdĕnd la spatele lui, și când se uità înapoi, inima nu îi mai bătù. In viéța lui nu mai vĕduse așa minune. Basmaua cea galbenă alunecase de pe capul fetei pe umerĭ de fugă, și îi descoperise mulțimea de pĕr negru, ca corbul, și creț, în care era prinsă lângă urechia'i micuță o garófă mare, roșie ca focul, roșie ca buzele ei, printre carĭ i-se zăreau dințișorii albĭ.

Dér mai uimitor decât orĭ-ce era ovalul fără cusur de frumos al capului, erau ochii minunațĭ, carĭ semĕnau cu marea înainte de a începe furtuna. D'asupra lor se arcuiau sprîncenele, par'că erau trase cu condeiul, și genele ei lungĭ și negre se ardicau și se lăsau în jos, punênd umbre adêncĭ ochilor și umbrind până și obrazul fraged și ócheș, care de fuga, ce dĕduse, lucea ca o persică. Sînul îi era plin de căpșunĭ, brîul de florĭ și în mână ținea un urcior smălțuit cu verde.

In érba fragedă îi luceau piciorușele, ce eșeau de sub cămașe, pulpa sveltă, și osciórele cele subțirele, carĭ tóte deslușiau înlesnirea ei la fugă. Lui Bucur îi venì amețélă când o vĕdù, și o clipă îșĭ uità rĕsbunarea și sta sfiios înaintea fetei, care și ea se uita la el roșindu-se, făcênd gropițe marĭ în obrajĭ și în bărbie. Părea că și ea îșĭ uitase vioiciunea și rĕutatea; genele i-se coborau în jos, și apucà sfiósă un colț al basmalei între dințĭ. Acésta îl făcù pe el sĕ capete ér îndrăsnélă.

— Scii ce, îi dise el, ție îțĭ trebue pedépsă și am sĕ te sărut și sĕ-'țĭ mănânc căpșunile din sîn!

Și se repedì la ea și-'i cuprinse mij-

viciu, a mers în tabĕra dela Cotroceni spre a inspecta regimentul de infanteriă Mihai-Vitézu Nr. 6 şi batalionul permanent al regimentului Olt Nr. 3. La sosire, Suveranul a fost întêmpinat de d-nii general Arion, comandantul corpului II de armată; general Vlădescu, şeful Casei militare regale; general Argatoianu, comandantul divisei IV de infanteriă, şi colonel Macarovicĭ, comandantul pieţei. Şeful suprem al armatei a trecut pe dinaintea frontului de bătaie în sunetul musicei, care intonă imnul naţional, şi în aclamaţiile entusiaste ale trupei; comandanţii respectivĭ presentară raportul Majestăţei Sale. Regele a inspectat mai întâiŭ batalionul permanent al regimentului Mihai-Vitézu, ordonându-i a esecuta mânuirea armelor, focurile pe 2 şi 4 rênduri din loc şi din marş, marşurile, diferite mişcărĭ tractice din şcóla de batalion şi formaţiunile de luptă. Apoi trecù la recruţii acestui regiment, formaţĭ în două companii, pe carĭ întrunindu-le, le-a inspectat asupra şcólei de soldat şi de companie. Majestatea Sa inspectă în urmă batalionul permanent din regimentul Olt în aceeaşĭ ordine, ca şi regimentul Mihai-Vitézu şi primi defilarea trupelor presente. După care Suveranul strînse în jurul Sĕu oficerii şi le făcù diferite observaţiunĭ relativ la aplicarea reglementelor, şi în special asupra însĕmnătăţei instrucţiei individuale a soldatului, marşurilor şi esecutărei cu precisiune a disposiţiunilor de luptă, pentru care oficerii trebue sĕ pună cea mai seriósă atenţie, fiind singurul mijloc, care asigură disciplina şi putinţa de a avé trupa în mână în orĭ ce împregiurare. Regele visità în urmă infirmeriile, bucătăriile şi baracele din tabĕră ale acestor două regimente. Apoi mulţumi tuturor oficerilor de starea, în care a găsită trupa şi porni la palat unde a sosit la órele $7^1/_2$.

—o—

Necazul te învaţă. Din comuna Rapoltul-mic i-se scrie *„Revistei Orĕstiei“*, că s'a întêmplat acolo un lucru, care dovedesce de-o parte, ce póte face iubirea poporului nostru faţă de preotul sĕu, ér de altă parte modul cum sĕ scie ajuta Românul, când de întêmplărĭ e adus în strîmtorare, — anume: Preotul de acolo Inocenţiu *Mermezan*, neputêndu-şĭ sĕmĕna pămêntul, ce-i mai remăsese nelucrat, din causa muştelor columbace, şi-a adunat vr'o opt clăcaşĭ, carĭ sĕ-i sape o holdă, ca de o di de plug. Lucrătorii după muncă de vre-o câte-va óre, fără spor fiind, — cu rîs şi glume, au dis, că n'au nicĭ un spor şi sĕ probeze n'ar puté ei trage plugul şi sĕ are? Ast-fel s'au înhămat opt ómenĭ la plug şi au arat pămênt, ca de aprópe două jugĕre până séra, cu grăpat cu tot. Séra dând holda sĕmĕnată gata, erau satisfăcuţĭ, că fără „hois“ şi „cea“ au isprăvit atâta pămênt. Un fel de probă şi acésta, din care sĕ póte vedea, că Românul nu stă locului în faţa fiă-cărui nĕcaz cel întîmpină, precum şi aceea, că la câte îl îndémnă vioiciunea şi humorul lui înăscut şi cât e în stare a face pentru preotul, pe care'l iubesce.

—o—

O crimă îngrozitóre. Vinarsul de n'ar fi, multe familii ar trăi mai fericite. Acésta o dovedesce şi următorul cas îngrozitor, ce s'a petrecut sĕptĕmâna acésta în comuna *Uzon* din apropiarea Braşovului: Lunia trecută, soţia unui barbier maghiar de-acolo, profitând de absenţa bărbatului sĕu, care în acel timp *petrecea la cârciumă*, îşĭ spânzură doi copii ai sĕi, pe carĭ, după ce-i ucise, îi spălà şi îmbrăcà, aşedându-i pe un catafalc. După sĕvîrşirea acestei crime, femeia, care încă era Unguróică, scrise o epistolă, în care arătà, că îndemn l'a sĕvîrşirea crimei 'i l'au dat maltratările şi miseria cea mare, ce a adus'o asupra familiei patima de beutură a soţului sĕu, care în loc de-a îngriji de susţinerea fiilor şi soţiei sele, bea mereu la rachiu. După ce scrise epistola, se spânzurà şi ea. Când bărbieriul se întórse acasă, îşĭ găsi atât soţia, cât şi ambii sĕi fii morţĭ. La vederea acestora, nenorocitul tată de familiă *nebunì*. Imormêntarea celor ştrangulaţĭ s'a sĕvîrşit Mercurĭ.

—o—

Tĕrgul de ţéră din Cluşiu, ce s'a ţinut la 14 Iunie n., n'a fost tocmai aşa bun, precum se credea. Bucate s'au dus puţine, dér s'au vêndut bine, afară de ovĕs, care a fost mai slab cercetat şi s'a vêndut cevaşĭ mai eftin. Grâul s'a vêndut maja metrică cu 6 fl. 80—7 fl. 60; sĕcara 6 fl. 80 — 7 fl.; cucuruzul 6 fl. 80—7 fl.; ovĕsul 5 fl. 40—5 fl. 50. Vite în diua întâi s'au adus puţine şi têrgul a fost slab, a doua şi a treia di însĕ têrgul a fost mai vioi, dér preţurile slabe. Cumpĕrătorii, puţinĭ la numĕr, se plângeau, că nu găsesc vite frumóse şi bine ţinute. S'au vêndut cu totul 1223 vite cornute, 274 cai, 215 porcĭ şi 8 miei. Părechia de boi: 240—280 fl., de bivolĭ 180—200 fl. Galiţe au fost puţine şi scumpe: părechia de pui 60—70 cr., o găină 1 fl.—1 fl. 30; o gâscă mare grasă 5—6 fl. Ouĕle: 5 de 10 cr. Carul de fên 8—16 fl., paie 3-4 fl.

—o—

Logodnă. D-l *Dr. Ştefan C. Pop*, advocat în Arad, s'a logodit cu d-ra *Eugenia Macaveiu* din Abrud. — Felicitărĭ tinerei părechĭ!

—o—

Părinţĭ bestialĭ. Se întêmplă astădĭ lucrurĭ atât de îngrozitóre în lume, încât omului i-se sue pĕrul în vêrful capului la audul lor şi nu scie ce sĕ dică: óre s'a stricat lumea aşa de tare, séu dór şi mai înainte s'au întêmplat asemenĭ bestialităţĭ, ca şi astădĭ, dér nu s'au băgat întru atâta în sémă? In comuna Zbaraz din Polonia, un muncitor cu numele Francisc Groschek, mergênd într'o nópte beat acasă a luat sĕcurea şi şi-a tăiat bucăţĭ trei copii micĭ. Fiind deţinut, acest individ denaturat a spus la ascultare, că a voit sĕ-şĭ scape copiiĭ de sĕrăciă. Un fapt şi mai îngrozitor s'a întêmplat în altă comună tot din Polonia. Familia unui mare proprietar, constând din tată, mamă şi trei copii micĭ, se întorcea într'una din nopţile trecute cu trăsura din comuna vecină, unde visitase pe un cunoscut. De-odată părinţii observă, că sunt încungiuraţĭ pe hotar de lupĭ şi ei, ca sĕ scape cu viéţa de aceste animale, carĭ mereu se apropiau, începură a-le arunca pradă rênd pe rênd pe cei trei copilaşĭ ai lor. Prin acésta părinţii bestialĭ scăpară cu viaţa până în satul, unde locuiau, dér aci lăţindu-se faima despre crima îngrozitóre, ce o comiseră, numai decât fură deţinuţĭ, judecaţĭ la mórte, şi după câte va dile fură şi spânzuraţĭ.

—o—

Prăsitorii de porcĭ au înaintat camerei comerciale şi industriale din Cluşiu o cerere, ca sĕ mijlocéscă un favor la transportarea pe căile ferate a cucuruzului în Ardeal deórece la noi în Ardeal nu se mai află cucuruz de vêndare aprópe de loc şi se vinde aprópe de două-orĭ mai scump, decât pe piéţa din Budapesta. Camera a înaintat acéstă cerere la ministeriu, pe lângă o căldurósă recomandare, de-a o lua în considerare.

—o—

Şépte anĭ pe drum. Şépte anĭ e mult; în diua de astădĭ omul póte încungiura pămêntul tocmai de 12-orĭ în acest timp. Cu tóte acestea, unei cărţĭ postale, puse la posta dela băile Balatonului, în comitatul Zala, i-a trebuit 7 anĭ până sĕ ajungă la Budapesta. Trimiţĕtorul a avut aşa-déră ce aştepta, până sĕ-i soséscă prăjiturile, pe carĭ le comandase prin acéstă cartă postală.

—o—

Dela un abonent al nostru din America, d-l *Silva Nicóră*, staţionat în M'unhall-Pa, primim o scrisóre, din care aflăm, că d-sa a părăsit Ardealul în primăvéra anului 1892 şi este de nascere din Munţii apusenĭ, protopopiatul Zlatnei. Causa, care l'a îndemnat sĕ-şĭ părăséscă ţéra, este împrejurarea, că încă în 1890 soţia l'a părăsit cu necredinţă, fugind în România şi lăsându-l cu un copil în etate de 5 anĭ. Nenorocitul tată îşĭ dete în urma acésta copilul la şcólă, ér dênsul se duse în America pentru a-şĭ agonisi traiul vieţei şi cheltuelile de lipsă pentru susţinerea la şcólă a fiului sĕu. Dorul de copil şi de soţiă îl chinuesce amar pe bietul om; a făcut chiar din America paşĭ la oficiul protopresbiteral al Zlatnei, ca sĕ-i mijlocéscă re'ntórcerea soţiei, n'a dobêndit însĕ nimic. Acum ne întrébă pe noi, că ce-ar fi de făcut? Rĕspunsul e uşor: o femeiă, care cu atâta necredinţă a fost în stare a-şĭ părăsi soţul şi chiar pe fiul sĕu, nu mai e vrednică de-a întra într'o casă cinstită. Ea este sbiciul lui Dumnedeu pentru un bărbat, şi de aceea Silva Nicóră va face bine, credem, décă o va lăsa în scirea Domnului şi nu-şĭ va mai chinui inima pentru ea, căcĭ o ast-fel de femeiă nu e vrednică de un bărbat atât de nobil şi simţitor, precum se vede a fi dênsul.

—o—

Esamen la sate. Esamenul la şcóla poporală din Almaşul-mare, în Comitatul Cluşiului, s'a ţinut în 16 Maiŭ. A luat parte multă inteligenţă din ţinutul Huedinului, deóre-ce d-l protopop din Morlaca a fost conchiămat tot pe acéstă di o adunare pentru a-se sfătui în causa înfiinţărei unei *băncĭ românescĭ* în Huedin. S'a şi hotărît înfiinţarea ei. A trebuit sĕ ne mirăm de frumosul progres, ce s'a constatat la şcóla din Almaş. Invĕţătrul d-l *Emanoil Moceanu* a dovedit, că în adevĕr îşĭ iubesce némul şi chiămarea. Esamenul şcolarilor din şcóla d-sale ni-a servit spre mare bucuriă tuturor. Il felicităm. — Un participant.

—o—

Concert în otelul „La pomul verde„ va da mâne în 16 l. c. musica lui Iancu Găluşcă.

—o—

Se caută un guvernor (Erzieher) pentru o familiă din Braşov, avênd sĕ dea instrucţiă de clasele primare la doi băeţĭ şi sĕ supravegheze educaţiunea lor. Se cere sĕ fiă Român, serios, sĕ scie şi limba germană şi sĕ locuéscă în casă. A se adresa la administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Convocare.

Adunarea generală a despărţĕmêntului XIV (Cluşiu) al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, prin acésta se convócă pe Mercurĭ în 19 Iunie n. c. 3 óre p. m. în localitatea Casinei rom. din Cluşiu.

Obiectele:

1) Deschiderea adunărei prin preşedinte; 2) Raportul cassarului; 3) Inscriere de membri noi şi încassarea taxelor; 4) Alegerea a 2 delegaţĭ pentru adunarea generală, ce se va ţiné în Blaşiu; 5) Designarea locului pentru adunarea generală viitóre. In fine alte afacerĭ, carĭ cad în sfera de competenţă a adunărei.

La acéstă adunare sunt rugaţĭ a participa toţĭ membrii, precum şi alţĭ binevoitorĭ şi sprigiuitorĭ ai acestei instituţiunĭ culturale; cu deosebire toţĭ acei P. Stim. Domnĭ, carĭ stau în fruntea agenturilor aparţinătóre de acest despărţĕmênt, sunt rugaţĭ a încassa taxele restante şi curente şi a-le administra în persónă, orĭ pe cale postală, până în diua sus numită cassarului despărţĕmêntului Emeric Pop, adv.

Cluşiu, 13 Iunie 1895.

Dr. Gregoriu Silaşi, dir. al desp. — **Nicolau Raţiu**, secretar.

---

locul subţire. Ea însĕ se smulse din braţele lui, se întórse şi se afundă în pădure. Incepù o vênătóre cum se cade printre crăcile şi peste crăcile de copacĭ. Sângele începù sĕ fiérbă în flăcău şi fata fugea, ca de o primejdie necunoscută. De-odată dete un ţipet mic şi cădù jos. El o ajunse într'o clipă. Ii întrase un mărăcine în picior, şi plângea ca un copil. Ii luà piciorul pe genunchĭ uşor şi cu băgare de sémă, cum era învĕţat sĕ facă cu oile, prinse ţépa cu îndemânare şi o scóse afară. O durù tare şi el îi mângăià piciorușul, căutà nisce frunde late, i-l înfăşurà, şi dise:

— Acum ai sĕ căutăm un isvor, ca sĕ ţi-l rĕcorescĭ.

— Sciu eu un isvor minunat mai departe în pădure, dér nu pot umbla.

— Ai că te duc eu.

Şi o luà în braţe. Şi furà flăcăul de pe buzele supuse ale copilei sărutatul, cu care o ameninţase, şi sărutà lacrimile cele din urmă din genele cele lungĭ şi îi luà căpşunile din sîn. Dér cine era de vină?... Ea. De ce căduse şi plânsese? Işĭ pierduse tótă bărbăţia din pricina durerei ce îndurase şi se lipì de el, avênd trebuinţă de mângăiere.

In sfîrşit isvorul se audia şoptind. Flăcăul o aşedà pe margine între mărgăritărelele mirositóre, pe muşchiŭ móle, udà frundele şi îi rĕcorì piciorul, care o durea.

Nu trecù mult şi se luminà érăşĭ faţa frumósă a fetei şi ochii ei marĭ cătarà spre el cu drag, când îi duse la gură urciorul cu apă limpede şi rece ca ghiaţa. După-ce îşĭ potolì setea, simţì că'i era fóme; în dăsaga lui de cioban avea mămăliguţă şi căpşunĭ cresceau peste tot cu îmbelşugare, n'avea decât sĕ întindă mâna. In vremea asta se însĕrase, ba chiar se înoptase. Bucur îşĭ uitase de turmă. El se gândea numai la Iléna şi se lăsa sĕ-'l cuprindă cu braţele ei mângăietóre, — că Iléna o chiema pe fata.

— Iléna Cosinzéna, minunea florilor! dise el fermecat, eu fericitul de mine am găsit'o, e a mea.

Era o nópte [illegible] de Mai; cele două inimĭ ome[illegible]scĭ tinere gustau tótă fericirea de pe pămênt, nevĕduţĭ de nimenĭ, afară de privighetorĭ, dér şi ele se gândeau numai la dragostea lor şi ciripeau, între elede par'că le sărea inima de încântare.

Dér când se uita luna în jos printre frundişul copacilor, şi când începură sĕ cânte ciocârliile şi mierlele, atuncĭ cugetà şi Bucur la oi.

— Nicĭ-odată nu mi-s'a întêmplat sĕ-'mĭ părăsesc turma nóptea, dise el; şi fruntea i-se întunecà.

— Ai cu mine s'o căutăm, dise Iléna.

— Cu tine? dise Bucur; dér poţĭ tu sĕ umbli? Şi nu trebue sĕ te întorcĭ acasă?

— Eu n'am casă, n'am pe nimenĭ pe lume, numai pe tine te am, şi unde te'i duce tu, acolo merg şi eu, şi de umblat pot umbla, nu mĭ-ai vindecat tu piciorul?

— Trebue sĕ se fi dus departe turma mea; şi trebue sĕ ne întórcem, căcĭ prin pădure nu sciu nicĭ un drum.

Bucur oftà şi se gândì la vorbele bĕtrânului, şi cugetul începù a-'l mustra.

Porniră repede prin pădure, şi li-se părea, că nu se mai sfîrşesce în diua aceea, căcĭ cu jocul lor nu băgară în sémă cât de adênc se afundaseră într'însa. Când dĕdură de câmp deschis, nu găsiră nicĭ urmă de oi măcar.

Amuţiră amêndoi şi se uitară unul în ochii altuia, ca nisce copii speriaţĭ. Pe urmă o luară repede în spre o câmpiă, unde bănuiau, că trebue sĕ fiă oile. Acolo se întêlniră cu nisce ómenĭ fugarĭ, carĭ îşĭ duceau puţinul avut la loc sigur.

— Vin Ungurii, le strigară ei.

— Dómne Dumnedeule, dise Bucur, eu nu i-aşĭ fi lăsat sĕ între în ţéră. Şi se uità cu nĕcaz la Iléna, care îl făcuse sĕ-şĭ uite de datorie şi-'i făcuse sĕ péră gloria, la care năzuia.

— Tu eştĭ de vină, dise el.

Par'că îi venea s'o bată. Ea însĕ se agăţà de el şi dise:

— Nu mai crede tot ce povestesce lumea. De fricĕ, ce le e, vĕd peste tot numai vrăjmaşĭ. Când vom fi găsit oiţele tale, atuncĭ rĕmân eu sĕ le păzesc, ér tu te ducĭ la óste.

Faţa lui se însenină érăşĭ puţin, când audì cuvintele acestea, carĭ erau uşor de dis, dér de împlinit mai greu. Era o căl-

Pentru dirigenții de coruri.

AVIS. D-nii instructori de coruri vocale, cari pe lângă o remunerațiune cuviinciósă ar veni în centrul tractului nostru și ar instrua pe mai mulți învĕțători în acest ram, în curs de 5—6 sĕptĕmâni din vara acésta, sunt rugați a se pune în înțelegere cu mine, fără amânare, căci sunt autorisat de a încheia acésta învoială, și timpul e cam înaintat.

Sabolciu, 8 Iunie 1895. p. u. Mezö-Telegd, (Bihor)

Avram Igna.

Literatură.

Din „*Biblioteca pentru toți*“, ce apare în editura librăriei Carol Müller din Bucuresci (Strada Victoriei 53), a apĕrut *volumul al 7-lea*, întitulat **„De prin veacuri“**, de *Carmen Sylva*, sub care nume este a se înțelege Majestatea Sa *Elisabeta*, Regina României. Acésta broșură din care este reprodus foiletonul nostru de astădi („Bucur“) conține vre-o 6 legende naționale, una mai frumósă decât alta. Ele sunt traduse din limba germană cu permisiunea augustei autóre. Cele 7 broșuri apărute până acum din „Biblioteca pentru toți“ sunt cât se póte de bine alese și de-o necontestabilă valóre literară. Urmând pe calea acésta, librăria editóre va avé meritul, de-a fi îmbogățit în mod simțitor literatura nóstră. Costă fiă-care broșură numai 30 bani (15 cr.), abonate de-odată 10 numere, costă 3 lei, ér 24 numere (un an) 7 lei, primind pe de-asupra gratis și franco romanul „Poveste tristă“, care singur costă 1 leu 50 bani.

ECONOMIA.

Stupăritul.

(Fine.)

2. *Roitul albinelor.* Când matca e în putere și umblă timpul frumos, stupul se înmulțesce curênd, așa încât după sfîrșitul lui Maiu și póte roì. Roitul se face așa: Vĕdênd matca, că albinele în coșniță s'au înmulțit așa de tare, încât nu mai au loc în ea, ci trebue sĕ mai stea și p'afară, ese cu o parte din albine din coșniță și, aședêndu-sĕ afară pe un pom séu gard, se prinde și se face stup de sine stătător. Se înțelege de sine, că nu tóte albinele es după matca cea bĕtrână, ci o parte însemnată rĕmân tot în coșnița cea vechiă, și vĕdênd, că au rĕmas fără regină, scot din faguri una din cele tinere. Dintr'acestea din urmă, décă es mai multe deodată, încep a se bate pentru domnie și așa la o sĕptămână stupul roesce érăși; acestuia îi dicem roiul de-al doilea.

Inainte de roitul al doilea, regina, care apucă mai întêiu la domniă, face un sunet în forma: qua, qua, qua, ér cele din căsulii rĕspund: tiu. Vĕdênd acum și a doua regină, că o îmbuldesc cele din căsulii, roesce și ea, adecă ese cu o parte din albine din stupul acela, și prindêndu-se se face érăși stup de sine stătător. Un stup póte sĕ roéscă de câte 2—4 ori peste vérá, dér roitul prea des nu e folositor, fiindcă roii aceia rĕmân prea slabi și nu pot trăi, peste iarnă mai ales.

Pentru prinderea roilor ne pregătim în modul următor: O coșniță de nuele de răchită séu de paie bine lipită, apoi curățită și spălată cu iérba stupilor (melisa officinalis), pe care o punem într'o prăjină de brad, și o ridicăm de-asupra roiului; un vas cu apă, ca sĕ stropim roiul, la cas décă acesta ar vré sĕ sbóre afară din raionul grădinei, și o ólă cu balegă de vită, pentru ca sĕ afumăm roiul, la cas, când nu ar vré sĕ între în coșniță. După ce astfel s'a prins roiul, îl aședăm cu coșnița în stupină, unde apoi se apucă îndată de lucru.

Décă un stup nu roesce, e semn, că în acela a îmbĕtrânit matca, și prin depunerea îndelungată a óuĕlor i-s'au rupt aripile, de nu póte sbura afară din coșniță. Intr'un asemenea cas, ne ajutăm, punênd sub un capac de sîrmă (drot) o matcă dintr'o altă coșniță și schimbând locul celei pline cu una gólă, pe timpul când albinele partea cea mai mare sunt duse la câmp după mâncare; o lăsăm acolo, până ce se îndrăgesc albinele de matca cea nouă, și apoi mai târdiu o slobodim de sub capac. De sine se înțelege, că procedura acésta sĕ póte urma numai la coșnițele cu capac.

După mai multe observări s'a constatat, că cea mai bună și mai multă miere o adună albinele pe timpul înflorirei acaților, din florile acestora, ér după secere dintr'o flóre, ce cresce în miriștĭ și se numesce pe latinesce betonica.

3. *Coșnițele (știubeiele).* Precum plugarii au făcut în timpul din urmă un pas înainte, înlocuind plugurile de lemn cu de cele de fer, îmblăciiĭ cu mașinile de treerat, și altele, tot așa au făcut și stuparii mai harnici, înlocuind coșnițele de nuiele cu de cele de paie cu capac și cu de cele de scândură cu rame mișcătóre.

Vĕdênd adecă stuparii învĕțați obiceiul barbar, de a ucide tómna albinele, ca sĕ li-se pótă lua mierea, deși ele aduc un folos așa mare prin strădania lor, au născocit nisce coșnițe din scânduri, cu rame de lemn, din cari se póte lua mierea și fără de a mai ucide albinele.

Inventatorul coșnițelor mobile a fost preotul catolic din Silesia prusiana, numit Dzirzon, și un baron din Turingia, Augustin Berlepsch. Aceștia au inventat nisce coșnițe de brad, ca de un metru de înalte, o jumĕtate de metru de largi și patru centimetri de gróse, înlăuntrul cărora au aședat apoi trei rênduri de rame și în fiă-care rênd au pus câte dece din acele rame.

Coșnița întrégă are așa-déră trei despărțĕminte, dintre cari cele două dedesupt se numesc despărțămintele de clocit, ér cel din sus se numesce despărțĕmêntul de miere, fiindcă în acesta neputêndu-sĕ sui matca, ca sĕ óuĕ, se depune numai miere în el.

Pentru a înțelege mai bine acésta, trebue sĕ scim, că despărțĕmêntul de clocit este deosebit de cel de miere, de de-asupra, prin o gratiă de sîrmă numită gratia lui Heunemann, căci acesta se dice, că a inventat'o. Regina nu póte trece deci în despărțĕmêntul de miere, ci numai albinele lucrătóre, cari se pot strecura prin gratia numită și pot depune în celulele fagurilor tot numai miere.

Coșnițele numite au de-o parte o ușă cu feréstră, care se póte deschide pentru a vedé, că óre când sunt plini fagurii de miere. Décă fagurii sunt plini, atunci deschidem frumos feréstra, luăm rama dintêiu în mână, o aducem înaintea urdinișului și cu o pénă de gâscă măturăm frumos albinele de pe faguri, și așa pe rênd le luăm pe tóte din despărțĕmêntul de-asupra, și ca sĕ nu se mai sue albine, astupăm și gratia de trecere, până când aședăm alte rame cu faguri goli în despărțĕmênt.

Ramele cu fagurii, încărcate de miere, sĕ pun după aceea într'o mașină centrifugală (vêrtelniță) de scurs miere, care se învêrtesce fórte iute și prin acésta, destupându-se coperișul din afară al celulelor de miere, mierea curge într'un vas curat. Mașina acésta e de mare însemnătate, de órece fagurii nu sĕ vatĕmă întru nimic, și după scursul mierei se pot pune érăși în coșniță la locul lor de mai nainte.

Pentru a cruța lucrul albinelor cu facerea fagurilor, s'au inventat fagurii măestriți, făcuți de mâna omului, cari se pot aședa în rame încă mai bine și mai ușor, decât cei făcuți de albine.

Ar fi de dorit, ca și stuparii noștri sĕ-și facă asemenea coșnițe de scânduri, din cari se póte scóte miere mai multă și mai curată, ca din cele din nuele, în cari tómna când se tescuesc cu fagurii dimpreună, se mai scurg și alte rĕmășițe de ale albinelor, din care causă de comun mierea e tulbure și cu un miros greu.

4. *Stupinele.* Stupinele trebue aședate la un loc svêntat, liniștit și ferit de vênturi reci de către médă-nópte; se așédă de comun în grădină, cu urdinișul către médă-di, décă voim, ca albinele sĕ sbóre numai într'o direcțiune; ér décă voim, ca albinele sĕ sbóre în două direcțiuni, atunci le aședăm către rĕsărit-médă-di séu apus-médă-nópte.

Forma stupinelor trebue sĕ fiă mai mult lungă, ca lată; lățimea lor pentru sburarea într'o direcțiune trebue sĕ fiă de doi metri, ér pentru sburarea în două direcțiuni de doi și jumĕtate metri. Lungimea se face așa de mare, câte coșnițe voim a aședa în stupină. Inălțimea se póte face până la trei-patru metri, făcêndu-se la fiă-care metru de înălțime polițe (stelaje), pentru aședarea coșnițelor.

Padimentul stupinelor îl aședăm pe nisce grindi de stejar, pe sub cari sĕ pótă umbla liber cânele și pisica, ca sĕ nu se pótă încuiba pe acolo șóreci și cloțani, cari apucând apoi în coșnițe, ar puté face mari stricăciuni stupilor. Marginile stupinei le batem bine cu scânduri de brad, séu stejar și unde se vine urdinișul albinelor din coșnițe, tăiem câte-o ușiță mică în scânduri. Ușa stupinei trebue sĕ fiă tare și provĕdută cu încuietóre.

Unii stupari sunt de părere, ca cele mai bune coperișe la stupine sunt cele din paie séu stuh (trestiă), deórece acestea împiedecă arșița sórelui și nu produc așa larmă și sgomot în stupină cu ocasiunea tempestăților; alții din contră susțin, că sunt mai bune stupinele coperite cu scânduri, șindile séu țigle, fiindcă sunt mai durabile și mai sigure în contra focului.

Acestea sunt cunoscințele cele mai neapĕrat de lipsă pentru un stupar. In timpul din urmă s'au publicat și câteva cărți despre stupăritul rațional, așa încât aceia, cari se ocupă mai cu de-adinsul de acest ram economic, pot scóte multe povețe și învĕțături folositóre din ele.

I. Georgescu.

EDUCAȚIUNE.

Un cuvênt către domnii învĕțători români.

Sub acest titlu „Deșteptarea“ din Cernăuți îndréptă următórele cuvinte demne, către învĕțătorii români

---

dură mare și Iléna cu piciorul bolnav abia putea sĕ înainteze, dér nu dise nimic, ca sĕ nu-'l supere pe Bucur; în ea se gândea cât de bun ar fi un părău, ca sĕ-'și mai rĕcoréscă piciorul într'însul. Atunci lucì ceva albastru prin marea de verdéță și s'audiră hohote de rîs. Pasĕmite o cétă de băeți și de fete petreceau aruncându-se unul pe altul într'o gârlă; pe cei, cari se împotriveau, îi aruncau cu sila. Acésta e petrecerea de căpeteniă în diua de doi Mai. Iléna se apropie de mal, se puse jos lângă o fată, care tocmai își storcea cămașa și fustișóra, din care curgea apa șiroiŭ, și-'și vîrî picióre le în apa rĕcoritóre. Atunci veni un băiat pe la spate și îi dĕdŭ brânci în apă; tótă céta începù sĕ rîdă vesel, dér Bucur, a cărui mânie nu se póte descrie, se repedì la băiat, îl asvêrli în apă, și se puse cu genunchii pe capul lui de era mai-mai sĕ-'l înăbușe.

O fetișóră suméță vĕdù, că se prea întrecea cu gluma, și se repedì la Bucur pe neașteptate, îi dădù brânci în apă și-'l ținù cu capul înăuntru. Se stârnì un rîs grozav, care atâta îl întărîtà, încât de bună sémă s'ar fi luat la céртă cu toți flăcăii, décă Iléna nu-'l trăgea încolo, și nu'i striga: „Astădi nu e vreme de joc, vin Ungurii“.

De-odată tăcù tótă céta, și glumele încetară, dér Bucur și Iléna ajunseseră departe; vestmintele li-se uscaseră; în România în dilele lui Mai nu stă omul multă vreme ud, chiar décă ar fi curs apa șiróie de pe el. Scăldatul fără voie îi rĕcorise și întărise, dér îi și flămândise și în dăsaga lui Bucur nu mai era multă merinde, dór nițele floricele de porumb prăjit pe foc, până-ce crapă bóbele pocnind încet de le iese afară miedul alb ca zăpada. Se uitară sĕ vadă urme de oi și dĕdură de tot soiul de vite, de boi, bivoli, și de porci, de oi, căci avutul Românilor pe vrea aceea era numai în vite, de óre-ce casa și pămêntul erau în veci prada jafului și pustiirilor.

Dela apus Ungurii, dela médă-nópte Polonii, dela rĕsărit Cazacii și Tătarii, dela médă di Turcii căutau sĕ subjuge țéra și făceau de nici un colț nu era sigur, și de aceea se grăbia fiă-care sĕ-'și ascundă avutul în pădurile cele mai întinse și mai dese.

Se înțelege, că nimeni nu sciù spune ceva de turma lui Bucur în mulțimea cea mare de turma. Se înoptase și ei tot mergeau înainte până ce Iléna cădù pe marginea drumului oftând. Bucur se mustrà în sine, că o silise prea mult la mers. Se aședà lângă ea, îi luà capul și i'l rĕzimà de picior: ea zîmbì ușor și ațipì. Pe el nu'l prinse somnul de fel; își bătù mult capul, i-se părea că-'și vede turma rĕtăcită și împrăștiată, pe el se vedea supus rușinei vecînice, fără adăpost și fără pâne, nefiind în stare sĕ-și hrănéscă alésa inimii.

Era o nópte caldă, și departe fulgera mereu. Diminéța cerul era plin de nori negri, amenințători. Cele dintâi picături de plóie, grele, deșteptară pe Iléna, care se sculà repede, se plânse, că a dormit prea mult, și dise că póte lesne sĕ umble, mai cu sémă pe acolo, prin érba cea verde. Atunci trăznì aprópe de tot de ei.

Amêndoi începură sĕ facă la cruci mereu și sĕ se róge la maica Domnului și și la toți sfinții. Nu se uitau la plóia, care turna cu găléta pe ei, pe când fulger peste fulger brăzda cerul, și trăznet după trăznet urma. Un pom fù trăznit mai dinaintea ochilor lor și făcut pulbere până la rădĕcină. Plóia cea mare stinse flacăra, care începuse a se ridica în sus, înecà câmpie și drum și livedi. Iléna simțea, că'i face bine noroiul cel adânc și móle prin care mergea și care îi vindeca piciorul mai bine ca ori-ce; ér de frica fulgerelor se agăța tremurând de Bucur, și'și ascundea obrazul la pieptul lui.

Bucur se gândea, ce-or fi făcênd oile lui pe așa vreme. Se gândea, că póte jumĕtate turma fusese trăsnită și băeții or fi fugit, căutând sĕ-'și apere pielea. Din fericire furtuna, chiar cea mai tare, nu ține vecînic și lasă după ea bieților călĕtori rĕcóre în aer și la picióre.

Dér e rĕu, când nu sci încătrău s'o apuci, și de-óre-ce acum începea sĕ înserĕze, ei se gândiră și par'că aveau o greutate pe inimi. Trebuiră sĕ se întórcă érăși în pădure, sub un brad uriaș, unde locul rĕmăsese uscat, căci plóia nu putuse răzbi, și unde puteau găsi căpșuni, ca sĕ-'și astêmpere fómea, care începuse sĕ le slăbéscă puterile, și deci sĕ le facă drumul mai anevoios. Nici diua a treia nu avură nici un folos.

Séra ajunseră la Dâmboviță.

din Bucovina, cuvinte, pe carĭ învĕţătorii românĭ şi din alte ţinuturĭ ar fi bine sĕ şi-le pună la inimă:

Ce are sĕ fiă odată némul nostru românesc, de asta au sĕ dea sémă învĕţătorii românĭ, pentru-că ei cresc copiiĭ românĭ din frumósa grădină a Bucovineĭ.

Décă ne uităm astădĭ împrejurul nostru, vedem numai róde binecuvêntate de ale învĕţătorilor dela şcólele poporale din sate şi din oraşe, căcĭ numai învĕţătorii sunt aceia, carĭ au sădit în peptul nostru dragoste nestrămutată cătră legea strămoşéscă; numai ei sunt aceia, carĭ au împlântat în mintea şi în inima nóstră dragoste neclintită cătră némul şi patria nóstră, şi în urmă tot învĕţătorii sunt aceia, carĭ ni-au învĕţat în copilăriă, ca sĕ ne iubim limba, ce am moştenit'o dela moşii şi strămoşii noştri, cu tótă dragostea, şi s'o păstrăm ca ochii din cap.

Şi décă avem noi în ḑiua de astăḑĭ ómenĭ de ai noştri, carĭ se luptă cu trup şi cu suflet pentru tot ce este al nostru, apoi pentru asta avem de mulţămit mai cu sémă învĕţătorilor, pe carĭ i-a însufleţit pronia cerescă, ca sĕ delăture şi sĕ încunjure nevoile din mijlocul poporului nostru.

Şi décă voim mai departe sĕ trăim şi sĕ arĕtăm lumii, că avem putere de viéţă, ér nu sĕ perim în crâncenul vălmăşag pentru traiu, atuncĭ trebue sĕ ne apucăm de cu bună vreme de muncă. Ca sĕ putem însĕ trăi în mijlocul puhoiului acestuia mare de limbĭ şi de némurĭ strĕine, ce au pribegit şi pribegesc tot hojmă pe la noi, trebue sĕ ne luminăm.

Intâia lumină, de care fiă-care om trebue sĕ aibă parte, este lumina şcólei. Şcóla este grădina cea mare a poporului nostru, în şcólă sunt cele mai scumpe odóre ale némului nostru, şi acele odóre scumpe sunt copiiĭ Românilor, căcĭ nu odată se aude ḑicêndu-se, că copiiĭ îs averea Românului.

Copiiĭ sunt daţĭ pe mâna învĕţătorilor din vêrsta lor cea mai fragedă. Décă învĕţătorii sunt iscusiţĭ, atuncĭ poporul, ce trăesce acuma, póte sĕ se uite cu nădejde la viitorul némului sĕu.

Mulţămită lui Dumneḑeu sfântul, ţĕrişóra nóstră are tare mulţĭ învĕţătorĭ eşiţĭ din sinul némului nostru, carĭ de carĭ mai iscusiţĭ, carĭ de carĭ mai cu tragere de inimă la împlinirea datoriilor lor. Ne putem mândri, că noi am înaintat binişor pe calea luminării. Déră luminarea şi înaintarea némului nostru în asĕmĕnare cu celelalte némurĭ strĕine, este încă de tot mică. Invĕţătorilor de acuma le este dat prilejul sĕ arete lumii, că poporului român din Bucovina i-se cade sĕ aibă o sórte mai bună. Domnilor învĕţătorĭ! Acum orĭ nicĭ odată sĕ arĕtaţĭ lumii, că sunteţĭ învĕţătorĭ în tótă puterea cuvêntului şi că aveţĭ destulă bunăvoinţă de a făuri sermanului popor, din al cărui sîn vĕ trageţĭ, o sórte mai bună. Fraţilor învĕţătorĭ! Gândul vostru sĕ fiă tot-déuna aţintit într'acolo, că din copiiĭ românĭ, ce-i cârmuiţĭ, sĕ faceţĭ bărbaţĭ voinicĭ pentru ţéră şi ném.

Îndemnaţĭ, încurăjaţĭ, sfătuiţĭ pe părinţii copiilor din tóte satele, ca sĕ trimită băeţiiĭ cei mai bunĭ de cap la şcólele mai înalte, éră pe ceilalţĭ sĕ-i dea la ciobotăriă, covăliă, rotăriă, cureiăriă, croitoriă, lăcătuşiă, teslăriă séu şi la alte meseşugurĭ. Timpurĭ grele am ajuns şi, décă nu ne-om urni acuma din loc, ca mâne vom trebui sĕ fim strĕinĭ în ţéra nóstră. Multă avere am prăpădit, suntem sĕracĭ şi copiiĭ noştri ni sunt averea cea mai mare. Sĕ o păḑim, ca ochii din cap!

Nu uitaţĭ, fraţilor, că menirea vóstră este mare. Nu uitaţĭ, că binele, ce-l faceţĭ unuia séu altuia dintre ai noştri, e făcut pentru întreg némul românesc, şi mai mare bine nu scim de se află pe întrégă faţa pămêntului, decât crescerea şi luminarea copiilor poporului aceluia, de care te ţii şi tu.

HIGIENA.

Pelagra.

Una din bólele cele mai straşnice şi mai întinse din poporaţiunea dela ţéră este pelagra. Toţĭ cei ce s'au ocupat de sănĕtatea ţĕranului nostru au avut, din nenorocire, pré adese-orĭ prilegiul a se întâlni cu acéstă bólă urîciósă şi mult păgubitóre pentru temelia statului român, din acéstă pricină am credut, că este bine, sĕ ḑicem câte-va cuvinte asupra ei, precum şi asupra mijlócelor de a o preveni şi a o combate, dând câte-va sfaturĭ sănĕtóse celor ameninţaţĭ de ea şi celor chemaţĭ a supraveghia şi îmbunĕtăţi starea sănĕtăţiĭ poporului românesc.

Pelagra este cunoscută în poporul nostru sub numele de *pârlélă* (Muntenia), *lepricá* séu *liprică* (Moldova).

Mai toţĭ învĕţaţii, ḑic că pelagra se datoresce hrănirei cu porumb stricat. Ea nu este o bólă numai de sĕrăcie; nu se produce nicĭ odată pelagra în ţĕrile în carĭ nu se mănâncă porumb. Tot ast-fel ea nu provine nicĭ din arşiţa sórelui, căcĭ acolo unde lumea abia póte trăi de căldură nu se vede acéstă bólă.

Credinţa nóstră este, că pelagra provine din otrăvirea corpului omenesc cu porumb stricat. O practică de mai mulţĭ anĭ la spitalele rurale ne-a arĕtat, că atât locuitorii bogaţĭ cât şi cei sĕracĭ, sunt de o potrivă atinşĭ, căcĭ în privinţa hranei tótă lumea scie, că fruntaşul satului mai de loc nu se deosibesce de cel calic. Am vĕḑut ómenĭ bogaţĭ, bunĭ gospodarĭ, cum se ḑice, carĭ nu cumpĕră porumb nicĭ-odată, carĭ au vitele lor de lucru şi pămênt îndestulitor pentru întreţinerea familiei lor şi pentru alte trebuinţe, am vĕḑut chiar preoţĭ, cu dare de mână, carĭ sufer tot aşa ca şi cei ce n'au nimic şi carĭ trăesc din mila altora, şi acésta numai din pricină că se hrănesc cu porumb stricat.

O dovadă mai bună despre acésta este şi împrejurarea, că cei mai mulţĭ bolnavĭ de pelagră se vĕd în anii carĭ urméză recoltelor rele de porumb. Tot-déuna când porumbul sĕ culege necopt, fiă din causa nepriceperei şi rĕului obicei, fiă din pricina timpului, şi décă acest porumb necopt sĕ asvêrle în podul casei, în pat séu în coşar, el se mucezesce şi se strică. Mămăliga făcută de făina dată de acest porumb este cenuşie négră şi amară, aşa de amară şi de rea, încât nicĭ porcii, după spusa proprie a ómenilor, nu vréu s'o mănânce, ceea ce nu-i împedecă a o mânca ei şi copiiĭ lor. Nu vrea Românul sĕ cumpere când are, şi tot ce-l îngrijesce este numai sĕ aibă; bun séu rĕu, el mănâncă, căcĭ aşa i-a dat Domnul!

Dintre tóte părţile anului, primăvara şi vara sunt cele mai priincióse pentru desvoltarea pelagrei; tómna scade şi iérna sĕ ascunde pentru a isbucni în primăvara viitóre. Cea mai bogată în pelagră este luna lui Cuptor.

Din cele ḑise până aci resultă, că pârléla se datoresce unei *otrăvĭ* ce se nasce din porumbul stricat. Care este acéstă otravă? Unii învĕţaţĭ au credut, că ea n'ar fi altceva, decât nisce *ciupercĭ* fórte micĭ, micĭ de tot, carĭ s'ar desvolta în mucigăiala porumbului necopt, ciupercĭ numite de Franţuzĭ *verdet*, ér de Italienĭ *verderamo*. Astăḑĭ cei mai mulţĭ susţin, că otrava este un alcaloid numit *pelagrazeina*, care se nasce din porumbul necopt séu rĕu ţinut. Acéstă otravă este fórte puternică, încât nicĭ prin fierbere nu piere, din care pricină vine şi primejdia mămăligei preparate din astfel de făină otrăvită.

Pelagra atinge atât bărbaţii cât şi femeile, pe copii ca şi pe ómenii marĭ.

Sĕ vedem acum carĭ sunt semnele acestei bóle, cum se arată ea?

De obicei pârléla trece prin trei grade séu perióde, I, II şi III. Dér aceste grade nu sunt bine lămurite şi de multe-orĭ nu se urméză aşa regulat, ast-fel că la unii bóla începe într'un fel, ér la alţii într'altfel. Din acéstă pricină noi ne vom mulţumi în a spune, că semnele pelagrei sunt de trei felurĭ: cutanate, digestive şi nervóse.

Semnele *cutanate* séu mai bine ḑis *ale pielei* sunt un fel de pârlélă, de unde şi numele bólei în popor; care pârlélă se arată pe acele părţĭ ale corpului carĭ sunt isbite de lumina şi căldura sórelui, adecă: fruntea, umerii obrazului, nasul, sgârciul urechei, gâtul şi céfa, peptul, mânile până la cóte şi piciórele în sus de glesne. Acéstă pârlélă se ivesce în tot-déuna odată cu primăvara şi nicĭ odată iérna. Pielea începe a se înegri, se pătéză, se usucă, devine lucie, se crépă (plesnesce), apoi se acopere de nisce solzĭ ca tărîţele şi se presară de nisce bubuliţe de culóre mai mult séu mai puţin închisă. Alte-orĭ se ivesc nisce băşicuţe, ca de arsură, pline cu un fel de apă, carĭ se sparg şi se scurg, lăsând în urma lor nisce rănĭ roşietice şi fórte dureróse.

Semnele *digestive* séu ale *canalului mâncărei* sunt multe: căptuşala gurei şi a limbei se înroşesce, plesnesce, se deslipesce orĭ se acopere de băşicuţe carĭ se sparg şi lasă rănĭ puţin adêncĭ. Bolnavul simte un fel de arsură şi o uscăciune, care se întinde în jos până la capul pieptului; el este chinuit de o sete, pe care nu o póte potoli; scuipită mult; are rîgăiturĭ, durere în furca pieptului, vĕrsăturĭ, urinare de sânge. Pofta de mâncare la unii este fórte mare, ar mânca cât ursul, după propria lor spusă.

Semnele *nervóse* séu *ale simţirei* sunt: greutate orĭ durere de cap, ameţélă, vederea slăbită, împăienginită, alte-orĭ bolnavii vĕd scântei verḑĭ; auḑul turburat, aud diferite sgomote de clopote, loviturĭ de ciocan, împuşcăturĭ, huet de móră şi mai cu osebire ţîiturĭ de greerĭ (un bolnav în tóte ḑilele mĕ poftea sĕ-'mĭ apropiu urechia de a lui, ca sĕ aud cum îi cânta greerii), un fel

---

Bucur se puse jos pe o pétră şi plânse. Se simţi părăsit de Dumneḑeu şi pedepsit mai pe sus de ce putea el îndura.

Dér când bărbatul slăbesce, dragostea de femeii puterĭ uimitóre.

Ea îi povesti, cum s'a mai întêmplat şi altora de 'şĭ-au pierdut turmele şi le-au găsit, şi cum la urma urmelor, de ar fi ea în locul lui, ar intra la alt stăpân şi ar păḑi chiar porcii, ceea ce pentru un cioban e înjosire mare, dér ea ar păḑi şi porcii, numai sĕ rĕmâe lângă el. In sfîrşit îi spune, că se duce sĕ se scalde în rîul cel frumos, cătră care se şi coborî. Dér mai înainte de a-se desbrăca, chemă pe Bucur şi îi arătă un mieluşel, care zăcea lângă apă trăgêndu'şĭ sufletul.

Ea îl luă în braţe şi-'l duse în sus pe mal:

— Unde e unul, trebue sĕ fiă mai mulţĭ, ḑise.

— Dér de unde scii, că e al meu?

— N'ai nicĭ un semn după care sĕ-'l cunoscĭ?

— Ba da, dér veḑĭ, că e nópte.

— Atuncĭ sĕ aşteptăm până la ḑiuă. Póte o putea sĕ scape.

Il luă uşor în braţe şi îl duse până la marginea apei, îi ţinŭ picioruşele în apă şi cu mânile îi duse apă la gura, care îi ardea. Sărăcuţul, par'că îşĭ veni în fire o clipă, pe urmă se întinse odată, şi muri.

Il puse jos cu mare îngrijire şi se scăldă de se răcori, lucru care îi făcŭ mult bine. Silĭ şi pe Bucur sĕ se scalde şi el. Dênsul se ruşină, că avusese slăbiciunea de plânsese şi adormĭ puţin. Când se făcŭ ḑiuă, se uitară la miel şi Bucur îl recunoscŭ; atuncĭ dete un ţipet de bucuriă. Apucară pe Dâmboviţa în jos şi mai găsiră mai mulţĭ miei morţĭ, tot cu semnul lui. Pe cei, carĭ mai suflau, Bucur îi puse în dăsagĭ şi Iléna luă unul pe umerĭ.

Ast-fel mergênd ajunseră într'o pădure adêncă şi mare de mai multe poştĭ şi désă de nu puteai pĕtrunde în ea. Dér ei merseră tot de-alungul Dâmboviţei, ca sĕ nu'şĭ piérḑe drumul. De-odată auḑiră lătrăturĭ de cânĭ, şi patru cânĭ marĭ se repeḑiră la ei, şi cum îi vĕḑură începură a sări împrejurul lui Bucur, a-se gudura, a da din códă, a'l linge de nu mai putea nicĭ sĕ se apere. Pe urmă mirosiră pe Iléna şi se bucurau. Se vede, că le plăcuse.

După aceea eşiră la ivélă băeţii, cam cu frică. Li-se vedea pe faţă îngrijorarea, ca nu cum-va sĕ-'i prindă cu vre-o greşală şi sĕ se pomenéscă cu Dómne ajută. Dér ce erau sĕ facă? Se speriaseră şi ei când auḑiră strigătul: „Vin Ungurii!", şi atuncĭ li-s'a părut, că n'au sĕ póta fugi destul de iute şi de departe; pierduseră în adevĕr multe oi pe drum şi le fusese cu atât mai frică, cu cât gândiseră, că pe Bucur îl prinseseră şi'l omorîseră séu îl trăsnise de sus furtuna. Bucur ascultă şi nu ḑise nicĭ o vorbă. Nicĭ că putea sĕ vorbésca, când îşĭ vĕḑŭ oile, care se strînseră împrejurul lui sbierând.

Băeţii dăduseră lapte şi caş Ilenii, şi aprinseră iute focul, puseră căldarea pe crăcane şi făcură mămăligă, învêrtind'o cu un făcăleţ curat până ce se întări, ca un cozonac, o resturnă pe o fóie verde, şi o mâncară cu plăcere, rupênd fiă-care pe rênd câte-o bucăţică, cu multă bună cuviinţă şi cumpĕtare.

— Bucure, ḑise Iléna, gândul tĕu e la armată. Intórce-te în munţĭ, eu rĕmân acilea cu oiţele până te'i întórce.

El se învoi cu recunoscinţă şi plecă ér numai decât. Află însĕ curênd, spre amara'i desamăgire, că Ungurii fuseseră bătuţĭ, respinşĭ, că le aruncase în strîmtorĭ tóte stâncile pe capete, tocmai cum se gândea el sĕ facă, şi că au fost puşĭ pe fugă înapoi, de unde veniseră. Scârbit de tóte acuma, şi, cum se întêmplă tot-déuna, că un suflet copilăresc caută sĕ-'şĭ verse focul asupra cui-va, se plânse tot lungul drumului de Iléna, care ḑicea, că fusese tótă vina nenorocirei lui. Nu mai putea sĕ o iubéscă nicĭ-odată şi vrea sĕ-'i spuie, sĕ plece dela el şi sĕ se ducă de unde venea, când se oprise pe marginea drumului şi'i aruncase florĭ în obraz. Şi pe urmă cine scie, décă era fată cinstită? Vrea sĕ se scape de dênsa şi sĕ n'o mai vadă nicĭ-odată. Cu aceste hotărîrĭ în cap trecŭ încet prin pădurea de-alungul Dâmboviţei. Nu se bucură de loc, când îşĭ auḑi oile şi când îi săriră cânii înainte; nimic nu-'i mai făcea plăcere în ḑiua frumósă de Mai. Dér când îşĭ ridică ochii, o vĕḑŭ ivinduse înaintea lui nespus de frumósă şi privindu'l cu sfială, fără sĕ ḑică un cuvênt.

— N'au mai avut ei nevoe de mine

de strînsură în furca pieptului, dureri pe șira spinărei, prin mâni și picióre; alte-orĭ sgârcĭ la pulpe și furnicăturĭ în palme și tălpĭ cu arsură, slăbiciune în tot corpul și mai cu sémă în picióre, de unde și greutatea la umblet, omul merge ca și cum ar fi beat, când într'o parte când într'alta. In cele din urmă bolnavul devine trist, nepĕsător, tăcut și nu se mai ocupă nicĭ de sine, nicĭ de ai lui, nicĭ de ale muncei, sfîrșind prin a-șĭ pierde mintea, prin *nebuniă*.

Nebunia este de mai multe felurĭ: unii 'șĭ-iau câmpii, umblă în nesciință din loc în loc; alții stau locului, nemișcațĭ, cu ochii țintițĭ la pământ, cu mânile pe piept, plângênd séu vorbind cuvinte fără șir și neînțelese, unii se închină, se rógă și cântă bisericesce tótă ḑiua; alții sunt neastêmpĕrațĭ, rĕsvrătitorĭ, bătăioșĭ, se desbracă, îșĭ rup hainele, sar, fug; unii se aruncă în apă, se înécă, alții 'șĭ taie gâtul cu ce le vine în mână, numai ca sĕ scape de chinul, în care au căḑut. Nu trebue sĕ uităm, că sunt unii nebunĭ pelagroșĭ fórte primejdioșĭ, carĭ sar la ómenĭ ca sĕ-i lovéscă; alții sĕvêrșesc chiar omorurĭ, credêndu-se urmărițĭ cine scie de cine.

După un an, doi, trei, séu mai mulțĭ, bolnavul devenind din ce în ce mai slab, piere sleit de tóte puterile, décă nu cum-va ș'a curmat singur ḑilele. Acesta este tristul tablou al pelagrei, care isbesce într'un mod așa de cumplit poporul român.

(*„Apăr. săn.“*)

Din viéța animalelor.

Calul; *măgarul*; *catârul*; *boul*; *vaca*; *óia*; *capra*; *porcul*; *cânele și pisica*.

Odată celebrat în cartea lui Job, cântat de preotul arab Eldemeri, esaltat în prosă frumósă din partea lui Buffon, *calul* este, fără îndoială, cel mai întrebuințat dintre animale. Servul bogăției séu ajutorul miseriei, el represintă activitatea umană în tóte gradele. Lui aparțin stradele și bulevardele, căile și drumurile, fiă că târăsce în tóte felurile mersului un cupeu, séu un călăreț, pe care 'l duce le preumblare, într-un galop studiat; fiă éră, că trage o căruță prea mult încărcată, séu că ajută, cu ochiul stins și capul în jos, la remorcarea unei șalupe. Și apoi, când e bĕtrân, usat, și i-se pot numĕra cóstele, el móre muncind, și ne lasă resturile sale întrebuințate de industrie sub douĕ-ḑecĭ de forme diverse.

*

Mai puțin iute, de mică valóre, mai urît decât calul, *măgarul* îl înlocuesce și nu-i este rival. Energia sa și răbdarea de mâncare și bĕutură sunt la fel cu docilitatea și pacienţa sa. El face tóte lucrările, ce i-se cer și nu se opune decât, când îi lipsesc puterile. Este, fără contradicere, animalul care face cele mai multe servicii, costând puțin. El este iritabil, păstréză ură, dér tóte acestea nu sunt causate decât când e poruncit într'un mod brutal. Incrucișat cu épa, măgarul produce *catârul*, remarcabil, mai sémă prin siguranța piciorului sĕu. Fără el, țĕrile muntóse ar fi cu totul impracticabile. Nu trecură óre Hanibal și Bonaparte, Alpii, călare pe el?...

*

Ce servicii ne aduce *boul* agriculturei?

Ne ajută la esploatațiunea pămêntului la transportele de producte, carĕlor de tot felul, și mai mult, încă el aprovisionéză cu carne piețele nóstre; după o viéță de muncă, el este îngrășat cu o alimentațiune intensivă, servindu-ne nouĕ înșine ca hrană. Dér vaca? Ce bun animal! Câte familii, care locuesc la țĕră, îșĭ găsesc mijlocul de esistență prin productul unei vacĭ, condusă în timpul verei, spre a pasce de-alungul șoselei și stufișurilor: nutrită, în timpul ernei, cu foi și erburĭ uscate, strînse câte puțin din di în ḑi în timpul verei.

*

Afară de carnea sa, atât de plăcută Turcilor și Musumanilor în general, *óia* ne furniséză lâna, acéstă lână Merinos atât de frumósă, decretată de modă.

*

Capra, vaca sĕracului, dă puțin, însĕ costă și mai puțin, trăind pe locurile părăsite, séu pe marginea unui șanț, care ambele 'i servesc de pășunat, și acolo găsind bun orĭ și ce, pănă și plantele veninóse, care nu au nicĭ un efect supra ei.

*

Porcul, pe care Monselet l'a căutat într'un vestit sonnet, e bun de mâncare din vêrful nasului pănă le estremitatea labelor. El este un calomniat, i-se impută murdăria sa. Sĕrmanul animal, décă e murdar, este din causă. că nu póte face altfel: el se tăvălesce în apă murdară, fiind-că nu are alta. Murdar? El e mai puțin murdar decât mulțĭ ómenĭ, cu care trăesce. „Murdar trebue sĕ fiă porcul acesta, pentru a trăi cu ómenii aceștia“, dicea într'o ḑi, Victor Hugo după ce întrase într'o colibă de țĕran, în care un porc împărția culcușul infect al locuitorilor acelei colibe.

*

„La început Dumneḑeu făcu pe om și vĕḑêndu-l atât de slab îi dădu *cânele*“, a ḑis Toussenel. Elogiul aceluia, pe care l'au numit din fericire „un candidat al umanitățeĭ“ nu mai e nevoie de făcut. Fiă că păzesce turma, fiă ce păzesce casa, că vénéză, că resboesce în contra animalelor vătĕmătóre, cânele este cel mai bun, cel mai fidel tovarăș al omului. El póte dice cu mândrie stăpânului sĕu, că amicii acestuia îl părăsesc unul după altul: și décă va mai rĕmâne unul, el va fi acela.

*

Ce tip perfect de eleganță, ce model de curățeniă minuțiósă este *pisica*, singurul animal, pe care îngrășarea nu'l diformă! Intr'acest timp de revendicațiunĭ afară din cale, ea ar avea dreptul de a reclama pentru ea prioritatea descoperirei proprietăților desinfectante ale cenușei. Rolul ei? A curăți casa de roḑĕtórele, ce o infecteză.

P O V E Ț E.

Cidrul. Cidrul se produce din mĕr, precum vinul se produce din strugure. zéma mirositóre a mĕrului fermenteză, precum fierbe mustul de strugure și produce bĕutura „cidrul“. Precum vinul nu este de-o calitate superióră numai dintr'un soiu de strugure, tot așa nicĭ cidrul nu se produce prea bun, numai dintr'un soiu de mĕr; pentru aceea producĕtorii de cidru introduc în prese trei soiurĭ de mere: dulcĭ, amare și acre. Amestecul celor trei varietățĭ de mere dă o bĕutură plăcută, alcoolică în de-ajuns și care se póte conserva mult timp. Este sigur, că reușita mai depinde și de epoca și timpul culesului merelor: se fiă merele cópte și timpul uscat. Merele culese sunt păstrate, ca sĕ nu mucezéscă pe gratii, în influența curenților de aer. Când merele sunt adunate, se sdrobesc cu mașinĭ și în acéstă stare sunt puse în tocitorĭ, în carĭ se continuă facerea cidrului după regulĭ anumite.

*

Fĕn aprins. Mai mulțĭ profesorĭ dela universitățile germane au făcut studii asupra acestei aparințe curióse, și au constatat, că fênul ud conține nisce bacterii (animale micĭ) carĭ împreună cu aerul causéză aprinderea de sine a fênului, pe când fênul uscat precum și cel presat nicĭ când nu se va aprinde. Bacteriile acele pot fi omorîte, décă se presară pe ele sare. La strînsul fênului omul trebue decĭ sĕ fiă fórte precaut. Semnul, că fênul are înclinarea sĕ se aprindă, este, că începe a fumega, scade cu o treime din cantitate, mirósă la început aromatic, ca pânea prospĕtă séu ca prunele fierte, mai târḑiu începe a da fum gros.

MULTE ȘI DE TOATE.

Sfîrșitul lumei.

Nu se vorbesce de alt-ceva în Berlin, decât de o broșură apărută de curênd, și care este scrisă de preotul Baxter, un teologian din cei mai erudițĭ competențĭ. Autorul preḑice într'un chip formal, că sfîrșitul lumei va fi la 23 Aprilie 1908. De acum pănă atuncĭ vom vedé un mare rĕsboiŭ în 1897; ivirea în 1899 a unui nou Napoleon, ca rege al Greciei și al Syriei; în 1904 un cutremur înspăimântător și în Martie 1908 într'o Joi la 3 óre după amédĭ, (după óra din Ierusalim) și la óra 1 și 33 (după óra din Berlin), se vor strînge la un loc 14.400 de aleșĭ, care nu trebue sĕ móră. Apoi va avé loc un mare cataclism, care va prăpădi tótă suflarea de pe globul pămêntesc. Aceste profeții au produs în Germania o fórte mare emoțiune.

*

Educațiunea soldatului rus.

Generalul rus Dragomirov, a cărui reputațiune este atât de întinsă prin influența, ce esercită asupra educațiunei morale a soldatului, a grupat, într'un ordin de comandament, pentru fiă-care armă un numĕr de precepte militare, care sĕ fiă cetite trupei întrunite. Aceste maxime, redactate într'un stil concis, de natură a isbi spiritul soldatului și a se tipări solid în memoria lui, par cu totul proprii a desvolta calitățile indispensabile unei armate, care vrea sĕ învingă dispreţul morței și solidaritatea cea mai strînsĕ.

Étă maximele privitóre la pedestrime:

— Nu-țĭ arde fără folos cartușele: trage rar, dér ochesce bine.

— Aruncă-te cu îndrăsnélă asupra vrășmașului, fără sĕ te uițĭ îndărăt; altfel este mórte și înfrângerea.

— Décă vrășmașul atacă, trage, nu te clinti din loc nicĭ de o palmă, pe cât tot mai ai puțină putere.

— Ḑece séu cincĭ-spre-ḑece ómenĭ, carĭ năvălesc cu baionete, fac cât o sută de vrăjmașĭ.

— In cas de atac fără veste din partea vrăjmașului, acela este un vitéz, care strigă cel d'întâiu „ura!“ și se repede la batalióne.

— Rușine celui. care într'un asalt general, va întârdia sĕ ésă din adăpostul sĕu.

*

Elefantul alb.

In țéra Siam din Asia și astăḑĭ este privit elefantul alb, ca atribut al demnității regescĭ. Prețul lui zace într'aceea, că sĕ află fórte rar. Indată ce apare vr'unul, se trimite după el cel mai sprinten elefant îmblânḑit. Vênătoria nu se finesce, pănă ce elefantul alb nu-i prins. După aceea se légă între doi elefanțĭ blânḑĭ și astfel se duce la Bangkok. Cel ce-'l prinde, capĕtă nobilitatea și un mare dar în banĭ. De present regele din Siam posede cincĭ elefanțĭ albĭ, dintre carĭ unul nu e mai mare decât un pony (cal mic). In fiă-care ḑi aceste animale se duc la scăldat. Numai de douĕ orĭ în an apar ei la festivitățĭ marĭ de ale regelui, și când se primesce vr'un ambasador strĕin, ei sunt postațĭ într'o liniă.

*

Órele de muncă la animale.

S'a ḑis, că cel mai mare pĕcat al omului ar fi lenea. Dér mângăerea și scuza lui e, că pare a împărtăși acest pĕcat cu tóte animalele din lume. Cel puțin acésta ar reuși din esperiențele întreprinse de învĕțatul engles Stewart, în scopul de a-se încredința despre numĕrul orelor, pe carĭ animalele le consacră dilnic muncii.

Esperiențele d-lui Stewart au început asupra șobolanilor, șórecilor și veverițelor, tot animale în aparență fórte vióe și active. Aceste animale au fost închise în nisce colivii circulare, astfel dispuse, că cea mai mică mișcare a animalului determină o rotațiune a coliviei.

Observatorul a constatat astfel, că șobolanii și șórecii îșĭ impart timpul în 12 óre de odihnă complectă și 12 óre de muncă. Insĕ în acéstă din urmă periódă, fasele de activitate continuă arare-orĭ trec peste o oră și sunt despărțite prin intervale de odihnă de o durată aprópe egală; nu rĕmâne decĭ, în realitate, decât o durată de activitate susținută de șese óre.

Iarna, veverița nu lucréză într'un chip aprópe continuu, decât diminéța, cel mult douĕ césurĭ. Une-orĭ îșĭ reia activitatea séra, timp de vr'un sfert de cés; restul vremii se odihnesce.

In sfîrșit s'a mai constatat, că aceste animale lucréză cu atât mai mult, cu cât presiunea barometrică e mai ridicată.

Cĕlendarulŭ sĕptĕmânei.

IUNIE are 30 ḑile. CIREȘAR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	4 Păr. Mitrofan	16 Iustina
Lunĭ	5 M. Doroteiu	17 Adolf
Marțĭ	6 Visarion și Ilar.	18 Marcela
Mer.	7 S. m. Teodot	19 Gervasiu
Joi,	8 S. m. Teod. Str.	20 Silveriu
Vin.	9 S. Ciril Archiep.	21 Alvisiu
Sâm.	10 P. m. Timoteiu	22 Paulin

Cursul pieței Brașov.

Din 15 Iunie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.52	Vênd.	9.56
Argint român.	Cump.	9.48	Vênd.	9.53
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.58	Vênd.	9.60
Galbenĭ	Cump.	5.70	Vênd.	5.75
Mărcĭ germane	Cump.	59.13	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	129.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.75	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.25	Vênd.	101.25

Nimenĭ n'are nevoie de mine acum, îi dise el. Și tu eștĭ, tu eștĭ de vină!

— Atuncĭ sĕ plec, dise dênsa; sciu eu bine, că nu'țĭ mai sunt dragă, plec îndată.

Atuncĭ simțĭ el, cât de singur și de nenorocit are sĕ rĕmâe pe tótă viéța: turma 'șĭ-o pierduse, în nicĭ o bătaie nu se luptase și acum era sĕ gonéscă și pe fata care'l iubea!

— Ce'țĭ mai trece acum prin minte, ḑise el, fără sĕ se uite la ea; póte tu nu mĕ mai iubescĭ pe mine.

— Eu? Bucure, eu sĕ nu te iubesc?.. Sci tu bine, că nu spui drept. Dér pentru că eu am fost de vină, că eștĭ acum nenorocit, ia uite-te, ce am făcut! Și'i arată o cruce, ce făcuse din trei bucățĭ de pétră cu ajutorul băeților.

— Dér cum ai făcut'o?

— Am pus măgărușii de ne-a tîrît pietrile, pe urmă le-am cioplit nițel, după aia am pus trunchĭ de copacĭ bĕtrânĭ unii peste alții și am făcut un fel de schele, pe carĭ am ridicat pietrile ale mai grele.

— Așa fată eștĭ tu! strigă Bucur, și eu vraem sĕ te las. Spune-'mĭ, ce așĭ putea sĕ fac, sĕ-'mĭ rĕscumpĕr pĕcatul, sĕ îndreptez nedreptatea, ce era sĕ sĕvîrșesc?

— Pune o învĕlitóre peste crucea mea și ziduri prin prejur, ca sĕ fiă ca o biserică.

Bucur nu aștepta sĕ-'i mai ḑ·că Iléna încă-odată, și zidi cum putù el o bisericuță. Dér când se mai îmbogăți fu fericit cu Iléna lui, zidi o bisericuță chiar frumósă pe același loc, și bisericuța se vede și astăḑĭ și se chiamă biserica lui Bucur; turla îi e mică, și peste turlă are un acoperiș, care sémĕnă cu o ciupercă de pădure, ér în jurul bisericii iute s'au clădit case, carĭ s'au tot înmulțit; și s'au clădit încet, încet încă trei sute de bisericĭ, ast-fel încât pădurea a pierit și în locul ei s'a ridicat un oraș mare, căruia îi ḑice Bucurescĭ, după numele lui Bucur ciobanul, care îșĭ duse mereu copiiĭ în bisericuță și le istorisì, cum bunul Dumneḑeu 'i-a trimes pe mama lor, în loc sĕ-'l fi pedepsit, cum ar fi cerut el, și cum nu trebue sĕ înceteze de a-'i mulțumi Lui pentru fiă-care cés vesel și liniștit al vieței.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 12 Iunie n. 1895.

Seminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc	80	7.40	7.45
Grâu dela Tisa	80	7.45	7.50
Grâu de Pesta	80	7.40	7 45
Grâu de Alba-regala	80	7.40	7.45
Grâu de Bácska	80	7.50	7.55
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Seminţe vechĭ orĭ noue	soiul	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	până
Săcară		70—72	6.15	6 20
Orz	nutreţ	60—62	6.05	6 10
Orz	de vinars	62.64	6.—	6.20
Orz	de bere	64.66	6.30	6.60
Ovĕs		39.41	6.65	6.90
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soin	73	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirişcă	"	—	—.—	—.—

	Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Preţul pe 100 chilograme.	Sem. de trif.	Luţernă ungur.	36.—	41.—
	—	francesă		—.—
	—		—.—	—.—
	"	roşiă	57.—	64.—
	Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
	Oleu de in		—.—	—.—
	Uns. de porc	dela Pesta	54.50	56.50
	"	dela ţéră	—.—	—.—
	Slănină	svêntată	47.—	48.—
	"	afumată	49.—	49 50
	Sĕu		—.—	—.—
	Prune	din Bosnia în buţĭ	9.75	10.25
	"	din Serbia în sacĭ	8.25	8.50
	Lictar	slavon nou	17.—	17.50
	"	bănăţenesc	—.—	—.—
	Nucĭ	din Ungaria		
	Gogoşĭ	unguresci		
	"	sêrbescĭ		
	Miere	brută	—.—	—.—
	"	galbină strecurată	—.—	—.—
	Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
	Spirt	brut	—.—	—.—
	"	Drojdinţe de spirt	—.—	—.—

Bursa de Bucuresc

din 12 Iunie n. 1895.

Valori	Do-bânda	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	101.3/4
Renta amortisabilă	5%	" "	99.1/2
" " (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.—Iul.	100.1/2
" " din 1893	5%	" "	100.1/2
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96 —
" " (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	88 3/8
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	90.1/2
" " (Imp. de 274 m 1890	4%	" "	91.1/2
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	90 1/2
" " (Im. de 120 iul. 1891	4%	" "	90 1/2
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	102 3/4
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	280.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.—Iul.	99.7/8
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.-Dec.	— —
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	97 1/2
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	97 3/8
" " urbane Bucurescĭ	6%	" "	102 3/8
" " " "	5%	" "	94 1/4
" " " Iaşĭ . .	5%	" "	84.3/8
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	96.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Naţion. ult. div. 86.—	500	într. v.	1572.
Banca agricolă	500	150 v.	243.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	394.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	415.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	315.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	144.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	96.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " 2 em. u. d. 0	100	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	" "	—.—
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30 "	100	" "	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	" "	—.—
20 francĭ aur			—.—

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4 1/2%
Casa de Depunerĭ	7 1/2	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	4%	Elveţia	3%

Cursul losurilor private

din 12 Iunie 1895.

	cump.	vind.
Basilica . . .	8.—	8.50
Credit	199.75	200 75
Clary 40 fl. m. c. . .	59.—	60.—
Navig. pe Dunăre . .	140.—	150.—
Insbruck	28.—	—.—
Krakau	27.—	28.50
Laibach	23.60	24.—
Buda	62.50	64.50
Palffy	59.—	60.—
Crucea roşie austr. .	17.50	18.—
dto ung. . .	11.—	11.50
dto ital. . .	—.—	—.—
Rudolf	24.50	25 —
Salm	71.75	73.—
Salzburg	28.—	29.—
St. Genois . . .	73.—	74.—
Stanislau	42.75	46.—
Trieitine 4 1/2% 100 m. c.	150.—	155.—
dto 4% 50 .	70.—	—.—
Waldstein . . .	54.—	—.—
Sêrbescĭ 3% . . .	19 50	20.50
dto de 10 francĭ	28 —	31.—
Banca h. ung. 4%	21.50	23.50

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Iunie 1895.

Renta ung. de aur 4%	123.35
Renta de corône ung. 4% . . .	99.50
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2% .	125.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	103.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	123.50
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.30
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.75
Imprum. ung. cu premii	158.25
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	148.—
Renta de hârtie austr.	101.30
Renta de argint austr.	101.30
Renta de aur austr.	123.05
Losurĭ din 1860	156.75
Acţii de ale Băncei austro ungară.	1076.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	492.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	409.—
Napoleondorĭ.	9.64
Note italiene.	45.95

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Anunciurĭ

(inserţiunĭ şi reclame)

Suntŭ a se adresa subscrise, administraţiuneĭ. In casulŭ publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădĕmêntŭ, care cresce cu câtŭ publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administraţiunea „Gazeta Transilvaniei."